

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2025

Chișinău

**cu privire la reorganizarea Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei
prin integrarea Instituției Publice Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din
Cahul și instituirea Centrului Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul**

În temeiul art. 7 lit. e) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, al art. 32 alin. (2) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 160-164, art. 537), cu modificările ulterioare, și al art. 82 alin. (2) și art. 139 lit. f) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei se reorganizează prin integrarea Instituției Publice Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul.

2. Reorganizarea prin integrare instituțională produce efecte juridice echivalente fuziunii prin absorbție, în conformitate cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, cu modificările ulterioare

3. Se instituie Centrul Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu” în cadrul Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei, cu sediul în municipiul Cahul (în continuare – Centrul Universitar) pentru susținerea dezvoltării educaționale, științifice și socio-economice a regiunii de sud a Republicii Moldova, inclusiv prin adaptarea ofertei educaționale la necesitățile regionale.

4. Centrul Universitar funcționează în condiții de autonomie universitară în cadrul Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei, în limitele principiului subsidiarității, prin structura și funcțiile decizionale specifice acestuia, în baza regulamentului propriu, aprobat de Senatul Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei, exercitând competențe proprii în domeniul activității academice, științifice, organizatorice și operaționale, în conformitate cu legislația în vigoare, carta universitară și regulamentele interne ale Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei.

5. Centrul Universitar participă în cadrul Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei, prin mecanismele de guvernare prevăzute de prezenta hotărâre și de Carta universitară, la procesul de elaborare a deciziilor strategice care vizează dezvoltarea sa, implicit, la inițierea și organizarea programelor de studii, inclusiv interdisciplinare, în vederea răspunderii la necesitățile pieței muncii regionale, cu respectarea standardelor naționale de asigurare a calității, precum și a procedurii prevăzute de art. 104 alin. 1 lit. (e) din Codul educației nr. 152/2014, cu modificările ulterioare.

6. Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei asigură vizibilitatea instituțională a Centrului Universitar în structura sa organizațională și în comunicarea publică oficială.

7. În sistemul organelor de conducere ale Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei se instituie funcția de prorector responsabil de Centrul Universitar, numit de către Rectorul Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei din rândul comunității academice a Centrului Universitar. Personalul Centrului Universitar beneficiază de acces egal la concursuri, promovare academică, granturi, funcții de conducere și mobilitate academică, în aceleași condiții ca și cadrele didactice ale Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei.

8. Centrul Universitar este reprezentat prin cel puțin 10 membri în Senatul Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei. Anual, cel puțin o ședință ordinară a Senatului Universității Tehnice a Moldovei se desfășoară la sediul Centrului Universitar din municipiul Cahul.

9. Toate facultățile, programele de studii și structurile academice și științifice existente la Instituția Publică Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul, la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, își continuă activitatea fără întrerupere.

10. Personalul salariat din Instituția Publică Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul va fi transferat, până la 1 septembrie 2026, la Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei, cu respectarea prevederilor legislației muncii și cu păstrarea drepturilor salariale și profesionale, precum și asigurarea garanțiilor conform prevederilor art. 1971 din Codul muncii. În cazul imposibilității transferului unor salariați, decizia se va lua în conformitate cu legislația muncii.

11. În primii trei ani de la integrare, nu se efectuează reduceri de personal determinate exclusiv de procesul de reorganizare instituțională, cu excepția situațiilor prevăzute expres de legislație.

12. Studenții înmatriculați la programele de studii superioare de licență, master și doctorat ai Instituției Publice Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul vor fi transferați la Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei, la aceleași domenii/ programe de studii superioare, în aceleași condiții de finanțare și cu taxele de studii, stabilite în anul de studii precedent. Transferul studenților de la instituția de învățământ superior integrată se va realiza până la 31 august 2026. Până la transferul studenților la instituția absorbantă nu se va percepe nicio taxă de studii pentru anul academic 2026-2027.

13. Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei va asigura integrarea studenților transferați din cadrul Instituției Publice Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul prin oferirea accesului la serviciile de consiliere, cele sociale și de ghidare în carieră.

14. Se asigură alocarea anuală, pe parcursul a patru ani, a cel puțin 10 mln. MDL pentru investiții în infrastructura și dotările Centrului Universitar în cadrul Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei din finanțarea complementară acordată de Ministerul Educației și Cercetării, precum și veniturile proprii ale Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei. Centrul Universitar are buget distinct în cadrul bugetului Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei, inclusiv pentru cheltuieli operaționale și de dezvoltare.

15. Începând cu anul 2027, se instituie patru funcții suplimentare de cercetător în cadrul Centrului Universitar, finanțate din surse bugetare și veniturile proprii ale Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei.

16. La repartizarea locurilor cu finanțare de la bugetul de stat pentru Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei, Ministerul Educației și Cercetării va stabili, anual, o cotă distinctă pentru admiterea la domeniile generale de studii, la programele de studii autorizate provizoriu/acreditate, organizate în cadrul Centrului Universitar.

17. Drepturile și obligațiile Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul, persoană juridică integrată, trec la Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei, inclusiv drepturile și obligațiile care țin de gestiunea patrimoniului (bunurilor) instituției integrate.

18. Ministerul Educației și Cercetării, în comun cu instituțiile de învățământ superior reorganizate, va institui, în termen de 15 zile, o Comisie de transmitere a bunurilor și va asigura, în termen de 30 de zile, transmiterea bunurilor, în conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.901/2015.

19. Bunurile imobile și infrastructura universității integrate, Instituția Publică Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul se utilizează prioritar pentru activități educaționale, științifice și de cercetare ale Centrului Universitar.

20. Ministerul Educației și Cercetării și Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei vor consulta Consiliul raional Cahul, Consiliul municipal Cahul și Primarul municipiului Cahul în procesul de elaborare și implementare a deciziilor de dezvoltare strategică a Centrului Universitar.

21. Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei va asigura ajustarea Cartei universitare și a regulamentelor interne, în vederea punerii în aplicare a prezentei hotărâri.

22. Ministerul Educației și Cercetării realizează evaluarea implementării prezentei hotărâri la 24 și 48 de luni de la intrarea în vigoare. Evaluările respective au caracter de monitorizare și îmbunătățire și nu pot fundamenta măsuri de restrângere sau desființare a Centrului Universitar. În baza rezultatelor evaluărilor, Guvernul va decide ajustarea modelului de funcționare a Centrului Universitar, în vederea realizării depline a misiunii sale regionale.

23. În compartimentul Instituției de învățământ superior din anexa nr.5 la Hotărârea Guvernului nr.146/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 206-208, art. 344), cu modificările ulterioare, poziția nr. 5 se exclude.

24. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Educației și Cercetării.

25. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Alexandru MUNTEANU

Contrasemnează:

Ministrul educației și cercetării

Dan Perciun

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la reorganizarea Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei prin integrarea Instituției Publice Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul și instituirea Centrului Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului este elaborat de Ministerul Educației și Cercetării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul este elaborat în temeiul art.7 lit. e) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial, 2017, nr. 252, art.412), al art.32 alin.(2) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial, 2012, nr.160-164, art. 537), al art.82 alin. (2) și art.139 lit. f) din Codul educației nr.152/2014 (Monitorul Oficial, 2014, nr. 319-324, art.634) și al art.14 alin.(1) lit. c) din Legea nr.121/2007 privind administrarea și deținutizarea proprietății publice (Monitorul Oficial, 2007, nr.90-93, art.401). În scopul organizării și asigurării funcționării învățământului superior, Codul Educației prin art.82 alin.(2), cu modificările ulterioare, prevede dreptul înființării, reorganizării și lichidării de către Guvern la inițiativa fondatorului a instituțiilor de învățământ superior. Modalitățile și procedura de reorganizare prin fuziune a persoanelor juridice sunt reglementate de art. 204-213 din Codul Civil al Republicii Moldova nr.1107 din 06.06.2002, cu modificările ulterioare, iar aplicarea acestora se face ținând cont de prevederile art.174 alin.(4) din Cod. Angajarea prin transfer a salariaților instituțiilor fuzionate se efectuează în conformitate cu prevederile Codului Muncii al Republicii Moldova nr.154 din 28.03.2003 cu modificările ulterioare. În acest context, conform Strategiei de dezvoltare „EDUCAȚIA 2030” și Programului de implementare a acesteia pentru anii 2023-2025, aprobată prin HG nr. 114/2023, acțiunii 3.4.3, Ministerul Educației și Cercetării este responsabil de consolidarea rețelei de instituții de învățământ superior, bazată pe indicatori de calitate, racordată la necesitățile pieței muncii. În contextul implementării reformei învățământului superior, Ministerul Educației și Cercetării se axează pe consolidarea sistemului universitar prin concentrarea resurselor, atât umane, cât și financiare; alocarea de mijloace financiare suplimentare pentru a susține procesul de modernizare a învățământului superior și a sectorului de cercetare. Scopul proiectului constă în reorganizarea Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei prin integrarea Instituției Publice Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul și constituirea Centrului Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu” cu sediul în municipiul Cahul, în vederea consolidării și dezvoltării durabile a învățământului superior în regiunea de sud a Republicii Moldova.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Problema principală abordată prin prezentul proiect de hotărâre de Guvern constă în eficiența scăzută a unor instituții de învățământ superior din Republica Moldova, în condițiile declinului demografic, dar și exodului în rândul tinerilor, competiția pentru fonduri (europene și internaționale), precum și necesitatea aplicării noilor metode și tehnologii de predare-învățare, care apar ca urmare a dezvoltării noilor tehnologii. În aceste condiții, cu infrastructură învechită, slabă dotare a laboratoarelor (sau lipsa acestora), personal didactic îmbătrânit, universitățile din Republica Moldova sunt mai puțin atractive decât cele din UE și SUA. Evident, multe instituții de învățământ superior concurează pentru numărul de studenți. Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul este o instituție mică cu resurse limitate pentru a funcționa eficient, având la activ infrastructură veche, care nu este adaptată numărului schimbător de studenți. Mai mult decât atât, calitatea infrastructurii generează ineficiențele în cadrul sistemului.

La Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul funcționează **3 facultăți și 6 catedre:**

1. Facultatea de Economie, Inginerie și Științe Aplicate

- Catedra de Științe Economice
- Catedra de Inginerie și Științe Aplicate

2. Facultatea de Drept și Administrație Publică

- Catedra de Drept
- Catedra de Științe Politice și Administrative

3. Facultatea de Științe Umaniste și Pedagogice

- Catedra de Limbi și Literaturi
- Catedra de Istorie și Teoria Educației.

Cadre universitate la Instituția Publică Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul:

- Cadre științifico-didactice titulare – **48 (10 de vârstă pensionară)**: dintre care: 2 dr.hab., 36 doctori, 10 asistenți
- Cadre științifico-didactice cumularde - **18**: dintre care- 4 dr.hab., 11 doctori, 3 asistenți
- Personal administrativ, tehnic și auxiliar – 69: dintre care- 62 titulari, 7 cumularzi.

Astfel, **36 de cadre didactice (45%)** nu au norma întreaga, de bază în cadrul universității, iar aproape o treime din activitatea didactică este asigurată de cadre angajate prin cumul extern, ceea ce indică o dependență structurală de personal cu implicare parțială.

Analiza pe facultăți relevă diferențe **semnificative în gradul de stabilitate a resursei umane**. Facultatea Drept și Administrație Publică înregistrează cea mai mare dependență de mecanismele de cumul, cu 11 cadre de bază, 10 cadre prin cumul intern și 7 cadre prin cumul extern, în contextul unui volum ridicat de studenți și al unei ponderi foarte mari a studiilor fără frecvență. Facultatea de Științe Umaniste și Pedagogice dispune de 16 cadre de bază, 3 cadre prin cumul intern și 9 cadre prin cumul extern, ceea ce asigură un nucleu academic funcțional, dar insuficient pentru dezvoltare fără consolidare. Facultatea Economie, Inginerie și Științe Aplicate prezintă cea mai stabilă structură a personalului, cu 17 cadre de bază și 7 cadre prin cumul extern, însă chiar și în acest caz domeniile tehnice și ingineresti depind de aportul cadrelor din exterior

Aceste vulnerabilități sunt amplificate de structura de vârstă a corpului didactic, care evidențiază un deficit pronunțat de cadre tinere. Doar aproximativ 4% dintre cadre au vârsta sub 30 de ani, în timp ce 34 de cadre se încadrează în grupa de vârstă 40–49 ani, iar 26 de cadre au vârsta de peste 50 de ani. Absența unui segment consistent de cadre în grupa de vârstă 30–39 ani limitează capacitatea de reînnoire a corpului academic și creează riscuri privind continuitatea procesului educațional în următorii ani.

Constrângerile bugetare existente, reflectate inclusiv în majorarea normelor didactice, reduc atractivitatea carierei universitare la Cahul și generează diferențe de tratament față de cadrele didactice din alte universități publice, unde condițiile financiare permit un raport mai echilibrat între activitatea didactică, cercetare și dezvoltare profesională. În lipsa unor mecanisme de consolidare instituțională, aceste elemente pot conduce la accentuarea dependenței de cumul, dificultăți în atragerea cadrelor tinere și diminuarea capacității de dezvoltare academică.

În acest context, analiza resurselor umane confirmă faptul că vulnerabilitățile identificate nu pot fi soluționate prin intervenții punctuale, fiind necesare măsuri structurale de consolidare instituțională, care să permită stabilizarea corpului academic, creșterea atractivității carierei universitare și valorificarea eficientă a investițiilor realizate în infrastructura educațională din municipiul Cahul.

La momentul actual la Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul își fac studiile **869** de studenți la ciclul I-licență, la buget – 396, la învățământul cu frecvență-385; **484 -la fr.redusă (56%)** și 152 de studenți la ciclul II-master, 98-la buget.

Oferta educațională:

Astfel, la Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul, la domeniul Științe ale educației, se organizează 4 programe de licență: Pedagogie în învățământul primar și pedagogie preșcolară: acreditată până în 2028; Limba și literatura română: acreditate până în 2029; Limba engleză:

acreditare până în 2029, Istorie și educație pentru societate (civică): acreditare până în 2028. La domeniul Științe administrative, programul Administrație publică, reacreditat, valabil până în 2030. La domeniul Științe economice: programele Contabilitate: acreditare până în 2029; Business și administrare: acreditare până în 2029. La domeniul Drept, programul Drept: acreditare până în 2028. Programele Informatică și Inginerie și management în industria alimentară au fost acreditate recent-25.08.2025 cu calificativul ”bine”, valabile până în 2030.

Admiterea

Anul		Total admitere	Buget
2023	Licență	254	108
	Master	60	50
Total 2023		314	158
2024	Licență	317	117
	Master	61	59
Total 2024		378	176
2025	Licență	295	111
	Master	102	51
Total 2025		397	162

Creșterea admiterii înregistrată de Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul în perioada 2023–2025 s-a produs pe fundalul unei creșteri generale a numărului de studenți la nivelul întregului sistem de învățământ superior din Republica Moldova, determinată inclusiv de evoluții favorabile privind opțiunea absolvenților de a-și continua studiile în țară, urmare a **Campaniilor Naționale ”Învăț în Moldova”** organizate de Ministerul Educației și Cercetării în toate raioanele țării.

Astfel, în anul 2025, **aproximativ 6 din 10 absolvenți eligibili la nivel național** au ales să-și continue studiile universitare în Republica Moldova, ceea ce reflectă o consolidare a atractivității sistemului universitar per ansamblu.

În același timp, atractivitatea relativă a ofertei educaționale din municipiul Cahul rămâne inferioară mediei naționale, întrucât **doar 4 din 10 absolvenți eligibili din regiunea Cahul au ales să urmeze studii universitare în cadrul instituției locale**. Această diferență evidențiază faptul că, deși universitatea beneficiază de tendințe generale favorabile la nivel de sistem, capacitatea de retenție a absolvenților din propria arie de recrutare este limitată.

În acest context, creșterea numerică a admiterii nu reflectă o consolidare proporțională a atractivității regionale, ci mai degrabă o adaptare la condițiile generale ale pieței educaționale, inclusiv prin atragerea studenților în forme de învățământ fără frecvență și prin înmatriculări cu taxă. Pe termen mediu, această situație accentuează necesitatea unor măsuri structurale menite să crească atractivi.

Situația demografică

Proiecțiile demografice pentru regiunea Cahul indică o diminuare constantă a bazinului potențial de recrutare, respectiv o reducere cu aproximativ **14% până în anul 2030** și cu aproximativ **25% până în anul 2035**. În termeni absoluți, populația eligibilă estimată se va reduce de la cca 10 019 persoane în anul 2025 la aproximativ 6 480 persoane în anul 2040.

Această evoluție demografică are un impact direct asupra capacității instituției de a menține efectivele de studenți, în special la forma de învățământ cu frecvență, unde dependența de cohortele clasice de vârstă este mai pronunțată. Pe termen mediu, diminuarea bazinului de recrutare poate conduce la scăderea numărului de programe viabile din punct de vedere academic și financiar, în special în cazul programelor cu costuri fixe ridicate.

În lipsa unor măsuri structurale de consolidare, aceste tendințe pot genera riscuri semnificative pentru sustenabilitatea instituțională, inclusiv:

- dificultăți în formarea grupelor de studii cu efective minime necesare;
- creșterea costului per student și presiuni suplimentare asupra bugetului instituției;
- reducerea capacității de atragere și menținere a cadrelor didactice tinere;
- limitarea posibilităților de dezvoltare a unor programe noi și competitive.

În acest context, intervențiile orientate spre consolidarea capacității instituționale și creșterea atractivității regionale devin esențiale pentru a preveni accentuarea fragmentării ofertei educaționale și pentru a asigura continuitatea unui centru universitar funcțional în regiunea de sud a Republicii Moldova.

Situația financiară și investițională

În ultimii ani, susținerea statului pentru Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul a înregistrat o creștere, fapt reflectat atât în evoluția alocațiilor din bugetul de stat, cât și în direcționarea unor investiții importante din partea partenerilor externi și instituționali către regiunea Cahul.

Astfel, finanțarea din bugetul de stat a constituit **24,81 milioane lei în anul 2024 și 26,02 milioane lei în anul 2025, din care 22,5 milioane lei au fost destinați activităților de studii, iar aproximativ 3,5 milioane lei pentru burse.** Această evoluție confirmă angajamentul autorităților publice de a menține și sprijini funcționarea centrului universitar din sudul țării.

Totodată, în pofida acestei creșteri, nivelul actual al finanțării rămâne insuficient pentru a acoperi în mod adecvat costurile fixe ale programelor de studii și necesitățile de dezvoltare instituțională, în special în condițiile reducerii bazinului de recrutare și ale menținerii unui portofoliu diversificat de programe.

În acest context, constrângerile bugetare au condus inclusiv la majorarea normelor didactice pentru personalul academic, fapt care afectează capacitatea cadrelor didactice de a desfășura activități de cercetare, dezvoltare profesională și inovare didactică.

Pe termen mediu, menținerea acestor constrângeri poate avea un impact negativ asupra performanței academice, atractivității carierei universitare și capacității instituției de a reține cadre didactice calificate, accentuând vulnerabilitățile existente la nivelul resursei umane.

Suplimentar finanțării curente, Ministerul Educației și Cercetării a susținut în mod activ, în ultimii ani, atragerea și implementarea unor proiecte investiționale majore în municipiul Cahul, orientate spre modernizarea infrastructurii universitare și creșterea atractivității centrului universitar din regiunea de sud.

Cu sprijinul MEC și în cooperare cu parteneri externi și instituționali, au fost inițiate și implementate proiecte de anvergură, inclusiv:

- modernizarea și reabilitarea **căminului studentesc nr. 3, cu o valoare totală de aproximativ 48,5 milioane lei**, realizată cu suportul financiar al Guvernului României;
- dezvoltarea centrului de inovare și antreprenariat **INOTEK Cahul**, cu finanțări externe ce depășesc **1,3 milioane euro**, proiect sprijinit instituțional de MEC și orientat spre consolidarea ecosistemului educațional, antreprenorial și de inovare din regiune;
- implementarea proiectelor de modernizare academică și instituțională în cadrul Programului „Învățământul Superior din Moldova” (**PÎSM**), finanțat de Banca Mondială, care vizează îmbunătățirea calității procesului educațional, a capacităților administrative și a infrastructurii universitare.

Aceste investiții confirmă angajamentul constant al statului de a susține dezvoltarea centrului universitar din Cahul și demonstrează potențialul instituției de a valorifica resurse externe. Totodată, ele evidențiază faptul că, în absența unei consolidări instituționale, impactul acestor investiții riscă să rămână fragmentat, fiind necesară o abordare structurală care să permită integrarea lor într-o viziune coerentă de dezvoltare pe termen mediu și lung.

Astfel, Ministerul Educației și Cercetării vine cu propunerea de continuare a procesului de **consolidare a rețelei de instituții de învățământ superior (începută în anii 2013/14), bazată pe indicatori de calitate, racordată la necesitățile pieței muncii.**

Proiectul de hotărâre de Guvern sus-numit **se solicită să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova**, în condițiile statuate de art. 56, alin.(1), din Legea nr. 100/2017, potrivit căreia, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Această urgență este justificată de circumstanțe obiective: necesitatea imperativă de a constitui comisii de predare primire a mijloacelor fixe și circulante ale Universității

de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul; re aprobarea și înregistrarea Statutului instituției/Cartei Universitare UTM; transferul cadrelor didactice și studenților, stabilirea noii structuri organizatorice UTM etc.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În condițiile provocărilor cu care se confruntă instituțiile de învățământ superior publice referitor la guvernanta universitară, finanțare, relevanța programelor de studiu pentru piața muncii și infrastructura instituțională învechită, exodul de cadre didactice și științifico-didactice; subfinanțarea sectorului la general și alocarea nerațională a resurselor financiare per instituție; neasigurarea respectării obligațiilor ce derivă din principiul de responsabilitate publică de către managementul unor instituții de învățământ superior etc., Ministerul Educației și Cercetării vine cu un proiect de consolidare a rețelei universitare și anume de reorganizare a Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei prin integrarea Instituției Publice Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul și constituirea **Centrului Universitar „B. P. Hașdeu” din Cahul**. Proiectul de hotărâre de Guvern se înscrie în programul Ministerului de modernizare a sistemului de învățământ superior.

Lipsa intervențiilor la nivel de sector, adică nerealizarea reformei propuse de către Guvern, va conduce la distrugerea întregului sector de învățământ superior, din cauza următorilor factori:

- **Concurența neloială** între instituții puternice și cele neperformante.
- **Înmatricularea tuturor candidaților la studii**, fără a desfășura concursuri autentice, în rezultat, avem studenți admiși cu note de 5-6, chiar la specialitățile prestigioase. Astfel, în sesiunea de admitere 2025, din 116 studenți înmatriculați la Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul în baza diplomei de BAC, **19 studenți sunt cu note 5,0 - 6,5**.
- **Inechitate** în alocarea fondurilor publice;
- Efectuarea **unor cheltuieli din bugetul de stat nejustificate**;
- Programe de studii **fără accent pe calitate**, care nu reușesc să pregătească specialiști relevanți pentru cerințele actuale ale pieței muncii;
- Activitate de **cercetare neperformantă** (doar ”pe hârtie”), care nu aduce plus valoare economiei naționale;
- **Exodul capitalului uman** din sistem și din țară etc.

Necesitatea reorganizării Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul derivă dintr-un ansamblu de factori structurali și evolutivi care, analizați cumulativ, indică limitele modelului instituțional actual și justifică adoptarea unei soluții de consolidare instituțională.

Din perspectiva cererii educaționale, deși admiterea totală a înregistrat o creștere în perioada 2023–2025, aceasta s-a produs pe fundalul unei creșteri generale la nivelul întregului sistem de învățământ superior. Atractivitatea relativă a ofertei educaționale din Cahul rămâne inferioară mediei naționale, întrucât doar aproximativ 4 din 10 absolvenți eligibili din regiune aleg să urmeze studii universitare la Cahul, comparativ cu o rată de retenție națională de circa 60%. În același timp, ponderea ridicată a studiilor fără frecvență indică o adaptare la constrângerile pieței, dar și o presiune suplimentară asupra sustenabilității academice.

În plan financiar, susținerea statului pentru universitate a crescut în ultimii ani, finanțarea din bugetul de stat atingând 24,81 milioane lei în anul 2024 și 26,02 milioane lei în anul 2025, iar investițiile susținute de Ministerul Educației și Cercetării și de parteneri externi au contribuit la modernizarea infrastructurii universitare din Cahul. Totuși, nivelul actual al resurselor financiare rămâne insuficient pentru a compensa efectele declinului demografic și pentru a susține dezvoltarea instituțională, constrângerile bugetare reflectându-se inclusiv în majorarea normelor didactice și în limitarea capacității de atragere a cadrelor tinere.

În acest context, reorganizarea prin integrare instituțională într-o universitate cu capacitate administrativă și financiară sporită reprezintă o măsură necesară pentru consolidarea Centrului Universitar din Cahul, permițând stabilizarea resursei umane, creșterea atractivității ofertei educaționale și valorificarea eficientă a investițiilor realizate. Integrarea oferă premisele pentru diversificarea programelor de studii, atragerea cadrelor tinere și creșterea capacității de accesare a fondurilor externe, contribuind la menținerea și dezvoltarea unui centru universitar funcțional în regiunea de sud a Republicii Moldova.

Reorganizarea prin integrare instituțională, astfel cum este reglementată prin proiectul hotărârii, produce efecte juridice echivalente reorganizării prin absorbție, în sensul Codului civil al Republicii Moldova, asigurând succesiunea universală a drepturilor și obligațiilor.

Garanțiile prevăzute prin proiectul Hotărârii Guvernului

Proiectul Hotărârii de Guvern prevede un set de garanții menite să asigure protejarea comunității academice din Cahul și dezvoltarea durabilă a Centrului Universitar.

Garanții instituționale și de guvernanță

- constituirea Centrului Universitar cu autonomie universitară lărgită în cadrul Universității Tehnice a Moldovei;
- instituirea funcției de prorector responsabil de Centrul Universitar, selectat din rândul comunității academice locale;
- reprezentarea Centrului Universitar prin 10 membri în Senatul Universității Tehnice a Moldovei;
- organizarea a cel puțin unei ședințe anuale a Senatului Universității Tehnice a Moldovei la Cahul;
- consultarea autorităților publice locale și raionale din Cahul în procesul decizional privind dezvoltarea Centrului.

Garanții academice și identitare

- păstrarea identității academice distincte și a tradițiilor educaționale instituționale;
- recunoașterea Centrului Universitar ca structură de importanță strategică pentru dezvoltarea regională;
- participarea Centrului Universitar la luarea deciziilor strategice în cadrul Universității Tehnice a Moldovei, care îl vizează;
- evaluările periodice au caracter de monitorizare și îmbunătățire;
- asigurarea vizibilității instituționale a Centrului Universitar în structura și comunicarea oficială a Universității Tehnice a Moldovei.

Garanții pentru personal și studenți

- reangajarea personalului didactic, științific și administrativ;
- menținerea facultăților și programelor de studii existente;
- transferul studenților în aceleași condiții de finanțare;
- acces egal la concursuri, promovare academică și mobilități.

Garanții financiare și de dezvoltare

- alocarea anuală a cel puțin 10 milioane lei pentru investiții în infrastructură și dotări;
- evidențierea distinctă a bugetului Centrului Universitar în cadrul bugetului Universității Tehnice a Moldovei;
- repartizarea distinctă pentru Centrul Universitar a locurilor cu finanțare de la bugetul de stat;
- instituirea a patru funcții suplimentare de cercetător începând cu anul 2027.

Implementarea proiectului este de natură să contribuie la consolidarea învățământului superior în regiunea de sud, la creșterea atractivității studiilor universitare la Cahul și la dezvoltarea capacității instituționale de atragere a fondurilor naționale și internaționale.

Rezultate scontate:

Consolidarea rețelei de universități prin integrarea unei universități mici în cadrul uneia mari, astfel studenții:

- vor obține o diplomă de la o instituție de învățământ superior performantă, mai puternică, cunoscută pe plan național și internațional;
- vor avea mai multe oportunități de alegere a cursurilor și programelor de studii, pentru dezvoltarea lor profesională;
- vor beneficia de mai multe facilități: laboratoare bine dotate cu echipamente moderne, cămine renovate, săli și terenuri de sport modernizate etc.

cadrele didactice:

- vor fi membri ai unei comunități academice de elită, mai bine clasată internațional, mai stabilă, mai puternică, dar și mai bine remunerată.

- vor avea acces mai liber la infrastructura de cercetare și la rezultatele cercetării.
- vor beneficia de mai multe resurse pentru ameliorarea și modernizarea programelor de studii oferite.

- vor putea îmbina armonios activitatea didactică cu cea de cercetare etc.

Proiectul de HG presupune:

- transferul tuturor studenților de la Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul la Universitatea Tehnică a Moldovei până la 31 august 2026;
- studenții transferați vor finaliza studiile la specialitățile la care au fost înmatriculați inițial și cu respectarea aceluiași surse de finanțare și taxe de studii, stabilite anterior;
- transferul/reangajarea din/în funcție a personalului din universitatea integrată se va realiza conform legislației muncii în vigoare.
- alegerea organelor de conducere a instituției reorganizate va avea loc conform principiilor autonomiei universitare (art.79 din Codul Educației);
- activitatea comisiilor de transmitere a bunurilor etc.

Impactul:

Implementarea proiectului este de natură să contribuie la consolidarea învățământului superior în regiunea de sud, la creșterea atractivității studiilor universitare la Cahul și la dezvoltarea capacității instituționale de atragere a fondurilor naționale și internaționale.

În concluzie, esența modernizării universităților constă în **integrarea universităților în centrul sistemului de valori naționale**. În universități se formează viitorii profesori, viitorii judecători, viitorii ingineri, oameni de știință, administratori, specialiști în finanțe și în multe alte ramuri ale economiei naționale. Pentru ca tinerii noștri să aibă toate șansele să trăiască mai bine aici, la noi acasă, participând la construirea unei țări într-o lume tot mai competitivă, trebuie ca ei să plece de pe băncile universităților cu o formare de nivel mondial.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Au fost analizate și luate în considerare opiniile consilierilor Consiliului municipal Cahul, dlui Alexandru Arseni, prof.univ., dr. hab., dlui Antonie Popescu, avocat în Baroul București pentru acordarea unei autonomii largi Centrului Universitar „B. P. Hașdeu” din Cahul.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul va asigura cadrul normativ uniformizat în ceea ce privește angajarea cadrelor didactice și transferului studenților.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prezentei hotărâri de Guvern se realizează din contul și în limita alocațiilor bugetare aprobate anual, la *Programul/Subprogramul 8810 Învățământ superior*, inclusiv din contul veniturilor proprii ale persoanei juridice reorganizate și a celei integrate.

În caz de disponibilizare, cheltuielile de disponibilizare a salariaților persoanei juridice integrate vor fi asigurate din contul și în limitele mijloacelor financiare ale acesteia.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe pagina web oficială a Ministerului Educației și Cercetării www.mec.gov.md , compartimentul Transparența decizională a fost asigurată plasarea anunțului privind elaborarea proiectului. Proiectul urmează a fi avizat de Ministerul Finanțelor.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul va fi supus expertizării în cadrul procesului de avizare. Informația referitoare la concluziile expertizelor va fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la prezentul proiect.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul se încorporează în sistemul actelor normative și nu necesita abrogarea unor acte normative. Totodată, urmează a fi introduse modificări în compartimentul Instituției de învățământ superior din anexa nr.5 la Hotărârea Guvernului nr.146/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 206-208, art. 344), unde poziția nr. 5 se va exclude.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Aprobarea proiectului de hotărâre nu implică realizarea unor măsuri adiționale pentru implementare.

Ministru

Dan PERCIUN

ANALIZA DE IMPACT

la proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la reorganizarea Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei prin integrarea Instituției Publice Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul și instituirea Centrului Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul

Formularul tipizat al documentului de analiză a impactului

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la reorganizarea Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei prin integrarea Instituției Publice Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul și constituirea Centrului Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul
Data:	
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Educației și Cercetării (MEC)
Subdiviziunea:	Direcția Politici în domeniul învățământului superior
Persoana responsabilă și datele de contact:	Doina Usaci, 022233213
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
În anul de studii 2025/26, rețeaua instituțiilor de învățământ superior este formată din 16 unități, inclusiv 11 instituții de învățământ superior publice (8 unități fiind în municipiul Chișinău, 1 universitate la nordul țării - în mun. Bălți și 2 universități la sud - în mun. Cahul și mun. Comrat) și 5 instituții de învățământ superior private (4 unități în municipiul Chișinău și 1 unitate - în orașul Taraclia - sucursala Universității din Ruse „Angel Kanchev”, Republica Bulgaria. , În acest context, obiectivul central al Ministerului Educației și Cercetării rezidă în fortificarea instituțiilor de învățământ superior prin concentrarea resurselor și alocarea de fonduri adiționale pentru modernizare. Prin implementarea reformei învățământului superior, Ministerul Educației și Cercetării urmărește consolidarea sistemului universitar prin eficientizarea managementului resurselor umane și financiare, susținută de investiții suplimentare destinate modernizării învățământului superior și a sectorului de cercetare. Proiectul de hotărâre de Guvern vizează remedierea randamentului scăzut al unor instituții de învățământ superior, în contextul provocărilor demografice, al exodului tinerilor și al necesității de a spori competitivitatea pentru accesarea fondurilor internaționale. Proiectul de hotărâre a Guvernului urmărește consolidarea capacității instituționale și a eficienței funcționale a unor instituții de învățământ superior, ca răspuns la evoluțiile demografice nefavorabile, la migrația tinerilor și la necesitatea creșterii competitivității sistemului universitar național pentru accesarea și gestionarea eficientă a fondurilor internaționale. Integrarea Universității de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul în cadrul Universității Tehnice a Moldovei și constituirea Centrului Universitar „B. P. Hașdeu” din Cahul face parte dintr-un proces mai amplu de reformă a sistemului de învățământ superior din Republica Moldova. Această fuziune nu este doar o schimbare administrativă, ci urmărește câteva obiective strategice clare pentru dezvoltarea regiunii de sud și a studiilor superioare: 1. Consolidarea resurselor și eficiență administrativă Prin această integrare, se urmărește concentrarea resurselor financiare și umane. În loc de două structuri administrative separate, resursele sunt direcționate către modernizarea infrastructurii, laboratoarelor și sălilor de curs. Scopul este crearea unei instituții mai puternice, capabile să gestioneze mai bine fondurile europene și investițiile de stat. 2. Racordarea la cerințele pieței muncii din regiunea de sud a țării. Universitatea Tehnică a Moldovei este principalul furnizor de specialiști în inginerie și tehnologii informaționale. Integrarea Universității din Cahul permite extinderea programelor de inginerie, tehnologii de producere și de IT în sudul țării. Obiectivul este de a pregăti tineri care să răspundă nevoilor parcurilor industriale și ale companiilor tehnologice care se dezvoltă în regiune (cum este proiectul EU4Moldova: Startup City Cahul, INOTEK – EU Innovation Centre Cahul). 3. Creșterea calității studiilor și cercetării. Studentii din Cahul vor beneficia de aceleași standarde de predare, platforme educaționale și parteneriate internaționale pe care le are Universitatea Tehnică a Moldovei. De asemenea, fuziunea facilitează accesul cadrelor didactice la proiecte de cercetare comune, crescând vizibilitatea Centrului Universitar „B. P. Hașdeu” din Cahul la nivel internațional și numărul de publicații științifice.	

4. Dezvoltarea regională și stoparea migrației.

Un obiectiv social major este menținerea tinerilor în regiunea de sud a Moldovei. Oferind programe de studii moderne și prestigioase în cadrul Universității Tehnice a Moldovei și direct la Cahul, în Centru Universitar se reduce fenomenul de „brain drain” (exodul creierelor) către Chișinău sau peste hotare. Astfel, Cahul devine un hub educațional și tehnologic regional. Deși procesul presupune o absorbție administrativă, identitatea academică și tradiția locală a universității din Cahul sunt menținute prin statutul de centru regional puternic, asigurând continuitate pentru facultățile cu profil umanist sau economic deja existente.

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

Sistemul de învățământ se confruntă în ultimele decenii cu o serie probleme, printre care: din cauza declinului demografic, scăderea numărului de elevi și studenți; nivel ridicat de abandon școlar, în special în rândul elevilor/ studenților din familii vulnerabile, un nivel scăzut de motivare pentru învățare, universitățile mici susținute din bugetul de stat și prin urmare o utilizare ineficientă a banului public.

Populația Republicii Moldova este în continuă scădere, începând de la mijlocul anilor 90. Scăderea se datorează unui cumul de factori, precum scăderea fertilității și creșterea emigrației. Această scădere se manifestă pregnant în numărul din ce în ce mai scăzut al populației de vârstă școlară și preșcolară, cu un efect important asupra sistemului de învățământ, care a fost dimensionat în perioada sovietică pentru o creștere continuă a populației. Conform datelor statistice oficiale, începând cu mijlocul anilor '90, populația Republicii Moldova înregistrează o tendință de descreștere, determinată preponderent de soldul migratoriu negativ și de modificările structurii populației pe grupe de vârstă, în contextul evoluțiilor socio-economice. Această dinamică generează efecte asupra principalelor sisteme publice, inclusiv asupra sistemului de învățământ superior. Evoluția numărului de **elevi, viitori studenți**, reflectă această tendință demografică. Din 2000 până în 2024 numărul total de elevi încadrați instituțiile de învățământ primar și secundar general a scăzut cu 47%, de la 631,3 mii la 335,1 mii. Această scădere a fost mai pronunțată **în mediul rural**, unde numărul de elevi s-a redus cu 61%, de la 367 mii la 143,2 mii. În mediul urban, reducerea numărului de elevi în această perioadă a fost de 27%.

Proгноza demografică elaborată de Institutul Național de Cercetări Economice (Centrul de Cercetări Demografice) al Academiei de Studii Economice din Moldova arată că numărul populației Republicii Moldova va continua să scadă până în anul 2040 (figura 3).

Figura 3. Dinamica numărului populației Republicii Moldova până în anul 2040

Sursa: Populația Republicii Moldova la orizontul anului 2040, Olga Gagauz et al., Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice, Centrul Cercetări Demografice (2024)

Evident, multe instituții de învățământ superior concurează pentru numărul de studenți în scădere. Majoritatea acestor instituții sunt prea mici pentru a funcționa eficient, având la activ administrații și infrastructuri vechi, care nu sunt adaptate numărului schimbător de studenți. Mai mult decât atât, calitatea infrastructurii generează ineficiențele în cadrul sistemului. **Aceste circumstanțe îndeamnă la o consolidare a rețelei de instituții publice de învățământ superior.** În contextul diminuării numărului de studenți, instituțiile de învățământ superior operează într-un mediu competitiv accentuat. O parte semnificativă dintre acestea funcționează sub praguri optime de eficiență, dispunând de structuri administrative și infrastructuri dezvoltate

pentru capacități mai mari decât cele actuale, ceea ce generează ineficiențe operaționale. Totodată, starea și gradul de adecvare al infrastructurii existente contribuie la menținerea unor costuri ridicate și la utilizarea suboptimală a resurselor. În acest context, se conturează necesitatea consolidării rețelei instituțiilor publice de învățământ superior. Numărul disproportionat al acestor instituții denotă existența unor disponibilizări financiare în cadrul și între instituții, dat fiind **numărul mic de studenți** din fiecare instituție. De exemplu, fiecare instituție de învățământ superior din sistem este obligată să dispună de o infrastructură administrativă și didactică proprie, o bună parte din care nu se reduce în conformitate cu numărul de studenți înmatriculați. Instituțiile de învățământ superior au nevoie de un număr similar de rectori, prorectori și decani, indiferent de faptul dacă în programele lor s-au înmatriculat 200 sau 10 000 de studenți. Mai mult decât atât, și infrastructurile, inclusiv TIC sunt costisitoare per student și funcționează sub capacitate, ceea ce reprezintă un alt gen de ineficiență structurală.

O instituție de învățământ superior este nevoită să cheltuiască aceiași bani pentru întreținerea unui metru pătrat de sală de clasă sau de laborator pentru a instrui 5, 10 sau 25 de studenți. Structura actuală a rețelei instituțiilor publice de învățământ superior, raportată la dimensiunea populației studențești, evidențiază existența unor disfuncționalități în utilizarea eficientă a resurselor publice. În condițiile unui număr redus de studenți per instituție, menținerea unor structuri administrative, de conducere și suport instituțional distincte, cu un grad limitat de flexibilitate, generează cheltuieli fixe semnificative care nu pot fi ajustate proporțional cu volumul activității educaționale. Totodată, infrastructura educațională și de suport, inclusiv infrastructura TIC, este dimensionată pentru capacități superioare celor utilizate în prezent și funcționează sub nivelul optim de utilizare, ceea ce determină creșterea costurilor medii per student și afectează eficiența cheltuielilor publice. Costurile de întreținere ale infrastructurii fizice rămân, în mare măsură, constante pe unitate de suprafață, indiferent de gradul de utilizare, ceea ce amplifică presiunile bugetare în instituțiile cu capacitate de școlarizare redusă și justifică necesitatea optimizării și consolidării rețelei instituțiilor publice de învățământ superior.

Analiza de sistem a cheltuielilor publice pentru învățământul superior pentru perioada anilor 2018-2023, ne demonstrează că volumul alocațiilor aferente instituțiilor publice de învățământ superior este în creștere de la an la an.

Astfel, în anul **2018** alocațiile respective au fost **912,5 mil. lei**, pe când în anul 2025 acesta atinge cota de **1346,79 mil. lei**, în creștere cu cca 48% la un număr de studenți bugetari în descreștere cu **5494 studenți** (cca 20%).

Tabelul nr. 1 Cheltuielile aferente instituțiilor de învățământ superior pentru anii 2018-2023

Buget, Anii Înv. superior	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Cheltuieli totale învățământ superior, mil. lei	912,5	997,9	1093,3	1051,6	1105,8	1144,25	1226, 00	1346,79
Număr de studenți, buget	27658	25107	24431	25821	24644	20928	21439	22160
Costul mediu per student, mii lei	32991,7	39744,8	44545,9	40700	44900	54675,54	57185,85	60764,1

Notă: sursa BNS, CBTM

O problemă reprezintă și ineficiențele în programele de studii. În timp ce **autonomia universității este esențială** și trebuie stimulată, îmbunătățită, nu poate fi ignorată nici relevanța programelor de studiu. În multe cazuri, instituțiile publice de învățământ superior din Republica Moldova alocă resursele financiare unor programe care nu au o relevanță suficientă pe piață sau o cerere explicită din partea studenților și/sau angajatorilor. Frecvent, programele irelevante sunt costisitoare deoarece salariile angajaților sunt consumate în domenii incorecte, iar spațiile sunt utilizate sub capacitate sau sunt alocate în mod eronat.

Un factor suplimentar care afectează eficiența funcționării sistemului de învățământ superior îl constituie structura și portofoliul programelor de studii. Deși autonomia universitară reprezintă un principiu fundamental al organizării și funcționării instituțiilor de învățământ superior și trebuie consolidată, aceasta trebuie exercitată în corelare cu cerințele de relevanță academică, socio-economică și cu dinamica cererii educaționale. În practică,

se constată situații în care instituțiile publice de învățământ superior alocă resurse financiare și umane pentru programe de studii cu nivel redus de atractivitate pentru studenți și cu relevanță limitată pentru piața muncii, ceea ce conduce la utilizarea suboptimală a resurselor publice. Menținerea unor astfel de programe implică costuri fixe semnificative, inclusiv cheltuieli salariale și de întreținere a infrastructurii didactice, în condițiile unui grad scăzut de ocupare a capacităților disponibile, generând ineficiențe structurale și presiuni suplimentare asupra bugetelor instituționale.

c) **Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei**

Procesul de fuziune prin integrare a Universității de Stat „B. P. Hasdeu” din Cahul de către Universitatea Tehnică a Moldovei face parte dintr-o reformă mai amplă a sistemului de învățământ superior din Republica Moldova. Această decizie nu a fost izolată, ci a apărut ca răspuns la o serie de provocări sistemice profunde, inclusiv:

- **Criza demografică și exodul tinerilor** - cea mai critică problemă care va genera scăderea drastică a numărului de studenți. Proiecțiile demografice pentru regiunea Cahul indică o diminuare constantă a bazinului potențial de recrutare, respectiv o reducere cu aproximativ 14% până în anul 2030 și cu aproximativ 25% până în anul 2035. În termeni absoluți, populația eligibilă estimată se va reduce de la circa 10 019 persoane în anul 2025 la aproximativ 6 480 persoane în anul 2040.

- **Depopularea și migrația internă:** scăderea natalității și emigrarea masivă a tinerilor după absolvirea liceului au lăsat multe universități regionale cu săli de curs pe jumătate goale. Tinerii din sudul țării tind să aleagă universitățile din Chișinău sau de peste hotare (în special România), considerând că acestea oferă perspective de carieră mai bune.

- **Eficiența economică și costurile de întreținere:** menținerea unei infrastructuri universitare complete pentru un număr mic de studenți a devenit nesustenabilă financiar.

- **Cheltuieli administrative:** o universitate mică necesită aceleași structuri de conducere (rectorat, contabilitate, resurse umane) ca una mare. Prin fuziune, aceste costuri sunt optimizate.

- **Investiții în infrastructură:** universitățile mici nu dispuneau de fondurile necesare pentru a moderniza laboratoarele și bibliotecile la standarde internaționale.

- **Calitatea programelor și a resurselor de învățare:** concentrarea resurselor academice este esențială pentru a rămâne competitiv.

- **Lipsa cadrelor didactice:** multe universități regionale se confruntă cu un deficit de profesori titulari cu titluri științifice, fiind nevoite să apeleze la specialiști prin cumul de la Chișinău.

- **Standarde de acreditare:** pentru a menține acreditarea programelor de studii, sunt necesare criterii stricte de performanță științifică, greu de atins de instituțiile mici cu bugete limitate.

- **Racordarea la piața muncii:** piața muncii actuală cere competențe tehnice și digitale avansate.

Situația demografică

Proiecțiile demografice pentru regiunea Cahul indică o diminuare constantă a bazinului potențial de recrutare, respectiv o reducere cu aproximativ 14% până în anul 2030 și cu aproximativ 25% până în anul 2035. În termeni absoluți, populația eligibilă estimată se va reduce de la circa 10 019 persoane în anul 2025 la aproximativ 6 480 persoane în anul 2040.

Această evoluție demografică are un impact direct asupra capacității instituției de a menține efectivele de studenți, în special la forma de învățământ cu frecvență, unde dependența de cohortele clasice de vârstă este mai pronunțată. Pe termen mediu, diminuarea bazinului de recrutare poate conduce la scăderea numărului de programe viabile din punct de vedere academic și financiar, în special în cazul programelor cu costuri fixe ridicate.

În lipsa unor măsuri structurale de consolidare, aceste tendințe pot genera riscuri semnificative pentru sustenabilitatea instituțională, inclusiv:

- dificultăți în formarea grupelor de studii cu efective minime necesare;
- creșterea costului per student și presiuni suplimentare asupra bugetului instituției;
- reducerea capacității de atragere și menținere a cadrelor didactice tinere;
- limitarea posibilităților de dezvoltare a unor programe noi și competitive.

În acest context, intervențiile orientate spre consolidarea capacității instituționale și creșterea atractivității regionale devin esențiale pentru a preveni accentuarea fragmentării ofertei educaționale și pentru a asigura continuitatea unui centru universitar funcțional în regiunea de sud a Republicii Moldova.

Universitatea Tehnică a Moldovei are o conexiune mult mai puternică cu sectorul privat și industria IT. Inegrarea Universității de Stat „B.P. Hașdeu” din Cahul permite studenților din sud accesul la curricula, resursele și parteneriatele Universității Tehnice a Moldovei.

Totodată, fuziunea va facilita adaptarea programelor de studii din Cahul la nevoile economice reale ale regiunii de sud (agricultură modernă, tehnologie, logistică etc.). Integrarea Universității de Stat „B.P. Hașdeu” din

Cahul în structura Universității Tehnice a Moldovei se înscrie în obiectivele politicilor naționale de dezvoltare regională și contribuie la reducerea disparităților teritoriale în accesul la educație superioară de calitate, prin extinderea oportunităților academice pentru studenții din regiunea de sud a țării. Procesul de fuziune permite corelarea ofertei educaționale din Cahul cu direcțiile prioritare de dezvoltare economică regională și cu domeniile de specializare inteligentă, prin adaptarea programelor de studii la nevoile reale ale economiei locale și regionale, inclusiv în sectoare precum agricultura modernă, tehnologiile aplicate, logistica și serviciile conexe. Prin valorificarea capacității instituționale, a expertizei academice și a rețelelor de parteneriate ale Universității Tehnice a Moldovei, integrarea urmărește consolidarea rolului învățământului superior ca instrument de sprijin pentru dezvoltarea economică regională, creșterea competitivității forței de muncă și susținerea implementării politicilor de specializare inteligentă la nivel teritorial.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Sistemul de învățământ superior a moștenit din perioada sovietică o tradiție îndelungată de a finanța universitățile, indiferent de nr. de studenți înmatriculați. În ultimii 15 ani, atât numărul total, cât și numărul studenților înmatriculați anual în instituțiile de învățământ superior au scăzut constant. Dacă între 2007 și 2013, numărul studenților a scăzut în medie cu peste 4% pe an, această tendință aproape că s-a dublat între 2014 și 2019, depășind astfel pragul de 8% pe an. Mai mult decât atât, declinul s-a dovedit a fi mult mai accentuat decât s-a anticipat. Dacă inițial, pe baza tendințelor existente, unii autori au pronosticat o scădere cu 27% a numărului de studenți până în 2020, ajungând la 75.000 (Turcan și colab., 2015, p. 9), acest pronostic a fost un scenariu extrem de optimist.

Dinamica contingentului de studenți în instituțiile de învățământ superior

	2017/ 18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26
Instituții de inv.superior	29	29	27	24	24	21	21	16	16
publice	19	19	18	16	16	13	13	12	11
private	10	10	9	8	8	8	8	4	5
Studenți,	65.54 3	60.608	56.840	59.033	59.647	56.758	56.527	58.941	62.923
instituții publice	55.34 1	50.620	47.745	49.549	50.197	47.942	47.149	49.685	53.156
instituții private	10.20 2	9.988	9.095	9.484	9.450	8.816	9.378	9.256	9.767

Deși întregul sistem a fost afectat de scăderea numărului anual de studenți înmatriculați, acest fenomen a avut un impact mai mare asupra unor universități în raport cu altele, în funcție de particularitățile programelor de studii. Astfel, unele universități au beneficiat de o finanțare disproporționată din resurse bugetare, fapt care generează îndoieli privind echitatea procesului de alocare, întrucât decalajul în cheltuielile de instruire per student doar s-a mărit în timp. Există o probabilitate înaltă ca aceste diferențe să fie chiar mai pronunțate între universitățile mari și mici, acestea din urmă contribuind puternic la creșterea costului mediu general.

Diminuarea numărului de studenți a afectat sistemul de învățământ superior în mod diferențiat, generând discrepante între instituții în ceea ce privește cheltuielile de instruire per student și eficiența utilizării resurselor bugetare. Instituțiile de dimensiuni reduse înregistrează costuri unitare mai ridicate, ceea ce contribuie la creșterea costului mediu la nivel de sistem. În acest context, consolidarea rețelei universitare se impune ca o măsură necesară pentru creșterea eficienței, echității și sustenabilității financiare a sistemului.

Oferta educațională.

Actualmente, Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul oferă 10 programe de studii superioare de licență și 8 programe de master. Astfel, la domeniul Științe ale educației, se organizează 4 programe de licență: *Pedagogie în învățământul primar și pedagogie preșcolară*: acreditată până în 2028; *Limba și literatura română*: acreditare până în 2029; *Limba engleză*: acreditare până în 2029, *Istorie și educație pentru societate* (civică): acreditare până în 2028. La domeniul Științe administrative, programul *Administrație publică*, a fost reacreditat, valabil până în 2030

La domeniul Științe economice: programele *Contabilitate*: acreditare până în 2029; *Business și administrare*: acreditare până în 2029. La domeniul Drept, programul *Drept*: acreditare până în 2028. Programele

Informatică și Inginerie și management în industria alimentară au fost acreditate recent-25.08.2025 cu calificativul ”bine”, valabile până în 2030.

Admiterea

Anul		Total admitere	Buget
2023	Licență	254	108
	Master	60	50
Total 2023		314	158
2024	Licență	317	117
	Master	61	59
Total 2024		378	176
2025	Licență	295	111
	Master	102	51
Total 2025		397	162

Creșterea admiterii înregistrată de Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul în perioada 2023–2025 s-a produs pe fundalul unei creșteri generale a numărului de studenți la nivelul întregului sistem de învățământ superior din Republica Moldova, determinată inclusiv de evoluții favorabile privind opțiunea absolvenților de a-și continua studiile în țară, urmare a Campaniilor Naționale ”Învăță în Moldova” organizate de Ministerul Educației și Cercetării în toate raioanele țării.

Astfel, în anul 2025, aproximativ 6 din 10 absolvenți eligibili la nivel național au ales să-și continue studiile universitare în Republica Moldova, ceea ce reflectă o consolidare a atractivității sistemului universitar per ansamblu.

În același timp, atractivitatea relativă a ofertei educaționale din municipiul Cahul rămâne inferioară mediei naționale, întrucât doar 4 din 10 absolvenți eligibili din regiunea Cahul au ales să urmeze studii universitare în cadrul instituției locale. Această diferență evidențiază faptul că, deși universitatea beneficiază de tendințe generale favorabile la nivel de sistem, capacitatea de retenție a absolvenților din propria arie de recrutare este limitată.

În acest context, creșterea numerică a admiterii nu reflectă o consolidare proporțională a atractivității regionale, ci mai degrabă o adaptare la condițiile generale ale pieței educaționale, inclusiv prin atragerea studenților în forme de învățământ fără frecvență și prin înmatriculări cu taxă. Pe termen mediu, această situație accentuează necesitatea unor măsuri structurale menite să crească atractivii.

Problema principală constă în eficiența scăzută a unor instituții de învățământ superior din Republica Moldova, în condițiile declinului demografic, dar și exodului în rândul tinerilor, competiția pentru fonduri (europene și internaționale), precum și necesitatea aplicării noilor metode și tehnologii de predare-învățare, care apar ca urmare a dezvoltării noilor tehnologii. În aceste condiții, cu infrastructură învechită, slabă dotare a laboratoarelor (sau lipsa acestora), personal didactic îmbătrânit, universitățile din Republica Moldova sunt mai puțin atractive decât cele din UE și SUA.

Evident, multe instituții de învățământ superior concurează pentru numărul de studenți. Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul este o instituție mică cu resurse limitate pentru a funcționa eficient, având la activ infrastructură veche, care nu este adaptată numărului schimbător de studenți. Mai mult decât atât, calitatea infrastructurii generează ineficiențele în cadrul sistemului.

La Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul funcționează 3 facultăți și 6 catedre:

1. Facultatea de Economie, Inginerie și Științe Aplicate

- Catedra de Științe Economice
- Catedra de Inginerie și Științe Aplicate

2. Facultatea de Drept și Administrație Publică

- Catedra de Drept
- Catedra de Științe Politice și Administrative

3. Facultatea de Științe Umaniste și Pedagogice

- Catedra de Limbi și Literaturi
- Catedra de Istorie și Teoria Educației.

Cadre universitate la Instituția Publică Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul:

- Cadre științifico-didactice **titulare** – **48** (10 de vârstă pensionară): dintre care: 2 dr.hab., 36 doctori, 10 asistenți
- Cadre științifico-didactice **cumularde** - **18**: dintre care- 4 dr.hab., 11 doctori, 3 asistenți

- Personal administrativ, tehnic și auxiliar – 69: dintre care- 62 titulari, 7 cumularzi.

Astfel, 36 de cadre didactice (45%) nu au norma întreaga, de bază în cadrul universității, iar aproape o treime din activitatea didactică este asigurată de cadre angajate prin cumul extern, ceea ce indică o dependență structurală de personal cu implicare parțială.

Analiza pe facultăți relevă diferențe semnificative în gradul de stabilitate a resursei umane. Facultatea Drept și Administrație Publică înregistrează cea mai mare dependență de mecanismele de cumul, cu 11 cadre de bază, 10 cadre prin cumul intern și 7 cadre prin cumul extern, în contextul unui volum ridicat de studenți și al unei ponderi foarte mari a studiilor fără frecvență. Facultatea de Științe Umaniste și Pedagogice dispune de 16 cadre de bază, 3 cadre prin cumul intern și 9 cadre prin cumul extern, ceea ce asigură un nucleu academic funcțional, dar insuficient pentru dezvoltare fără consolidare. Facultatea Economie, Inginerie și Științe Aplicate prezintă cea mai stabilă structură a personalului, cu 17 cadre de bază și 7 cadre prin cumul extern, însă chiar și în acest caz domeniile tehnice și ingineresti depind de aportul cadrelor din exterior

Aceste vulnerabilități sunt amplificate de structura de vârstă a corpului didactic, care evidențiază un deficit pronunțat de cadre tinere. Doar aproximativ 4% dintre cadre au vârsta sub 30 de ani, în timp ce 34 de cadre se încadrează în grupa de vârstă 40–49 ani, iar 26 de cadre au vârsta de peste 50 de ani. Absența unui segment consistent de cadre în grupa de vârstă 30–39 ani limitează capacitatea de reînnoire a corpului academic și creează riscuri privind continuitatea procesului educațional în următorii ani.

Constrângerile bugetare existente, reflectate inclusiv în majorarea normelor didactice, reduc atractivitatea carierei universitare la Cahul și generează diferențe de tratament față de cadrele didactice din alte universități publice, unde condițiile financiare permit un raport mai echilibrat între activitatea didactică, cercetare și dezvoltare profesională. În lipsa unor mecanisme de consolidare instituțională, aceste elemente pot conduce la accentuarea dependenței de cumul, dificultăți în atragerea cadrelor tinere și diminuarea capacității de dezvoltare academică.

În acest context, analiza resurselor umane confirmă faptul că vulnerabilitățile identificate nu pot fi soluționate prin intervenții punctuale, fiind necesare măsuri structurale de consolidare instituțională, care să permită stabilizarea corpului academic, creșterea atractivității carierei universitare și valorificarea eficientă a investițiilor realizate în infrastructura educațională din municipiul Cahul.

La momentul actual la **Universitatea de Stat "B. P. Hasdeu" din Cahul** își fac studiile **869 de studenți** la ciclul I-licență, la buget – 396, la învățământul cu frecvență-385; 484 -la fr.redușă (56%) și **152 de studenți la ciclul II-master**, 98-la buget.

Universitatea Tehnică a Moldovei este principala instituție de învățământ superior cu profil tehnic din Republica Moldova, având în prezent un contingent total de aproximativ **11.500 – 12.000 de studenți** (incluzând toate ciclurile de studii: Licență, Master și Doctorat). având o ofertă educațională vastă care acoperă domenii de la IT și inginerie, până la medicină veterinară și design, oferind **58 de programe de studii superioare de licență și 64 de programe de master**, toate fiind acreditate.

În prezent, UTM cuprinde **11 facultăți** care pregătesc specialiști pentru economia modernă:

1. Facultățile și Domeniile de Studii

- **Calculatoare, Informatică și Microelectronică:** este cea mai solicitată facultate, oferind programe în *Ingineria Software, Securitate Informațională, Tehnologia Informației și Robotică* – **cca 3500 de studenți**.
- **Electronică și Telecomunicații:** se concentrează pe rețele de comunicații, tehnologii audio-video și sisteme electronice - **cca 600 de studenți**
- **Energetică și Inginerie Electrică:** pregătește ingineri în *electroenergetică, termoeenergetică și managementul energiei* - **cca 750 de studenți**
- **Inginerie Mecanică, Industrială și Transporturi:** Include specialități precum *Ingineria Transporturilor, Tehnologia Construcțiilor de Mașini și Logistică* - **cca 8500 de studenți**
- **Tehnologia Alimentelor:** oferă programe în *Tehnologia Produselor Alimentare, Vinificație și Servicii Publice de Nutriție* - **cca 900 de studenți**
- **Urbanism și Arhitectură:** *Arhitectura, Designul Interior și Ingineria Sistemelor de Alimentare cu Apă* - **cca 1200 de studenți**
- **Construcții, Geodezie și Cadastru:** include *Construcții Civile, Drept* (specializat pe imobiliar) și *Evaluarea Imobilului* - **cca 1100 studenți**
- **Inginerie Economică și Business:** combină ingineria cu *managementul, marketingul și contabilitatea* - **cca 1500 de studenți**
- **Design (FD):** specializată în *Design Vestimentar Industrial și Design și Tehnologii Poligrafice* - **cca 500 de studenți**

- **Științe Agricole, Silvice și ale Mediului :** acoperă *Agronomia, Horticultura și Silvicultura* - **cca 400 de studenți**
- **Medicină Veterinară:** Singura facultate din țară care pregătește medici veterinari (studii integrate de 6 ani) - **cca 300 de studenți**
Totodată, la Universitatea Tehnică a Moldovei funcționează:
 - **Centre de Excelență:** Studenții au acces la laboratoare moderne precum **FabLab** (prototipare), **ZipHouse** (hub în design vestimentar) și **Agrotek Arena**.
 - **Studii în limbi străine:** Există filiere cu predare în **Engleză** (ex: Ingineria Software) și **Franceză** (Informatica).
 - **Mobilități Erasmus+:** Posibilitatea de a studia un semestru sau un an la universități partenere din Europa.
 - **Colegiul Universității Tehnice a Moldovei.** Universitatea are propriul colegiu care oferă studii postsecundare tehnice, facilitând ulterior trecerea la facultate.

În cadrul Universității Tehnice a Moldovei, corpul profesoral este de cca 800 de persoane, împărțit în două categorii principale: titulari (cca 75%) și cumularzi (cca 25%), după cum urmează:

Cadre didactice titulare (de bază)	501	63%
Cadre didactice prin cumul (total)	295	37%
--- din care: Cumul Extern	192	24%
--- din care: Cumul Intern	103	13%

În structura Senatului Universității Tehnice a Moldovei și a departamentelor cheie, situația se prezintă astfel:

- **Doctori habilitați:** cca **10 - 12%** din totalul titularilor.
- **Doctori în științe:** cca **48 - 55%** din totalul titularilor.
- **Fără titlu științific (Asistenți/Lectori):** restul personalului, mulți fiind înscriși la studii de doctorat.
- **Vârsta medie generală:** aproximativ **45 ani**.
- **Vârsta medie a personalului academic** (excluzând doctoranzii): aproximativ **52 ani**. Această cifră indică un proces de întinerire a cadrelor prin atragerea tinerilor cercetători, deși nucleul de profesori universitari și conferențieri rămâne unul matur.

Situația financiară și investițională

În ultimii ani, susținerea statului pentru Universitatea de Stat „B. P. Hasdeu” din Cahul a înregistrat o creștere, fapt reflectat atât în evoluția alocațiilor din bugetul de stat, cât și în direcționarea unor investiții importante din partea partenerilor externi și instituționali către regiunea Cahul.

Astfel, finanțarea din bugetul de stat a constituit **24,81** milioane lei în anul 2024 și **26,02** milioane lei în anul 2025, din care 22,5 milioane lei au fost destinați activităților de studii, iar aproximativ 3,5 milioane lei pentru burse.. Această evoluție confirmă angajamentul autorităților publice de a menține și sprijini funcționarea centrului universitar din sudul țării.

În perioada **2021-2025, Universitatea de Stat ”B. P. Hasdeu” din Cahul** a obținut **cca 123 mln lei** din bugetul de stat, după cum este reflectat în tabelul de mai jos:

Anii	2021	2022	2023	2024	2025, aprobat
Finanțarea standard și compensatorie (licență, master, doctorat)	16.246.100,00	16.553.100,00	23.068.700,00	20.532.200,00	22.507.900,00
Finanțarea complementară, lei	1.677.300,00	1.140.000,00	3.802.829,00	0	69.240,00
Burse, lei	2.965.100,00	3.064.920,00	3.289.720,00	4.277.290,00	3.511.700,00
Total, lei	20.888.500,00	20.758.020,00	30.161.249,00	24.809.490,00	26.019.600,00

Totodată, în pofida acestei creșteri, nivelul actual al finanțării rămâne insuficient pentru a acoperi în mod adecvat costurile fixe ale programelor de studii și necesitățile de dezvoltare instituțională, în special în condițiile reducerii bazinului de recrutare și ale menținerii unui portofoliu diversificat de programe.

În acest context, constrângerile bugetare au condus inclusiv la majorarea normelor didactice pentru personalul academic, fapt care afectează capacitatea cadrelor didactice de a desfășura activități de cercetare, dezvoltare profesională și inovare didactică. În același timp, această situație generează diferențe de tratament față de cadrele didactice din alte universități publice, unde condițiile financiare permit norme didactice mai echilibrate și un raport mai favorabil între activitatea didactică și cea de cercetare.

Pe termen mediu, menținerea acestor constrângeri poate avea un impact negativ asupra performanței academice, atractivității carierei universitare și capacității instituției de a reține cadre didactice calificate, accentuând vulnerabilitățile existente la nivelul resursei umane.

Suplimentar finanțării curente, Ministerul Educației și Cercetării a susținut în mod activ, în ultimii ani, atragerea și implementarea unor proiecte investiționale majore în municipiul Cahul, orientate spre modernizarea infrastructurii universitare și creșterea atractivității centrului universitar din regiunea de sud.

Cu sprijinul MEC și în cooperare cu parteneri externi și instituționali, au fost inițiate și implementate proiecte de anvergură, inclusiv:

- modernizarea și reabilitarea căminului studențesc nr. 3, cu o valoare totală de aproximativ 48,5 milioane lei, realizată cu suportul financiar al Guvernului României;
- dezvoltarea centrului de inovare și antreprenoriat INOTEK Cahul, cu finanțări externe ce depășesc 1,3 milioane euro, proiect sprijinit instituțional de MEC și orientat spre consolidarea ecosistemului educațional, antreprenorial și de inovare din regiune;
- implementarea proiectelor de modernizare academică și instituțională în cadrul Programului „Învățământul Superior din Moldova” (PÎSM), finanțat de Banca Mondială, care vizează îmbunătățirea calității procesului educațional, a capacităților administrative și a infrastructurii universitare.

Aceste investiții confirmă angajamentul constant al statului de a susține dezvoltarea centrului universitar din Cahul și demonstrează potențialul instituției de a valorifica resurse externe. Totodată, ele evidențiază faptul că, în absența unei consolidări instituționale, impactul acestor investiții riscă să rămână fragmentat, fiind necesară o abordare structurală care să permită integrarea lor într-o viziune coerentă de dezvoltare pe termen mediu și lung.

Pe de altă parte, **Universitatea Tehnică a Moldovei s-a remarcat în ultimii ani ca fiind una dintre cele mai performante instituții de învățământ superior din Republica Moldova**, nu doar academic, ci și din punct de vedere al managementului financiar.

Reușitele sale sunt rezultatul unei strategii de modernizare, al atragerii fondurilor externe și al integrării strânse cu mediul de afaceri. Performanța financiară a UTM este strâns legată de statutul de "hub tehnologic" al țării. Succesul economic nu este scop în sine, ci un instrument care a permis creșterea salariilor cadrelor didactice și dotarea studenților cu echipamente de ultimă generație.

În perioada 2021-2025, Universitatea Tehnică a Moldovei a obținut cca **1 mld 500 mln lei din bugetul de stat**, după cum este reflectat în tabelul de mai jos:

	2021	2022	2023	2024	2025, aprobat
Finanțarea standard și compensatorie (licență, master, doctorat)	155.722.300,0	208.383.100,0	269.056.400,0	266.340.100,0	305.365.100,0
Finanțarea complementară, lei	5.290.600,00	7.263.000,00	11.519.890,00	11.975.526,00	6.100.000,00
Burse, lei	32.182.918,00	37.113.163,00	44.530.035,00	49.852.211,00	53.122.000,00
Total, lei	193.195.818,00	252.759.263,00	325.106.325,00	328.140.837,00	364.587.100,00

Universitatea Tehnică a Moldovei este lider național în atragerea investițiilor pentru infrastructură și cercetare.

- **Proiectul „Învățământul Superior din Moldova”:** Prin finanțarea Băncii Mondiale, UTM a beneficiat de peste **5,64 milioane de euro** prin granturile alocate în cadrul acestui proiect național (care are o valoare totală de aproximativ 35,7 milioane de euro pentru întreg sistemul universitar), în bază de proiecte

câștigate, pentru modernizarea laboratoarelor în domenii precum ingineria, tehnologia alimentară și medicina veterinară.

- **Parteneriate Strategice:** Colaborarea cu parteneri precum USAID, Suedia și Marea Britanie a permis crearea unor centre de excelență (ex: **Tekwill, ZipHouse, FabLab**), care funcționează ca hub-uri de inovare cu impact economic direct.

- **Optimizarea Costurilor:** Fuziunea cu Universitatea Agrară de Stat din Moldova a permis consolidarea resurselor administrative și reducerea cheltuielilor de întreținere pentru infrastructura duplicată.

- **Valorificarea Patrimoniului:** Universitatea Tehnică a Moldovei a demonstrat o capacitate sporită de a gestiona terenurile și activele fostei Universități Agrare de Stat din Moldova, orientându-le către cercetare aplicată și producție experimentală profitabilă.

Spre deosebire de alte instituții care depind masiv de alocațiile de stat, Universitatea Tehnică a Moldovei și-a diversificat sursele de venit:

- **Transfer Tehnologic:** Colaborări cu sectorul privat pentru servicii de expertiză, testări de laborator și proiecte de inginerie.

- **Adaptarea Curriculei la Piață:** Rata înaltă de angajare a absolvenților atrage un număr constant de studenți la contract, asigurând un flux stabil de lichidități.

- **Digitalizarea Proceselor:** Implementarea sistemelor de management digital a redus birocrăția și pierderile financiare operaționale.

Universitatea Tehnică a Moldovei a investit semnificativ în eficiența energetică a clădirilor sale. Instalarea panourilor fotovoltaice și reabilitarea termică a blocurilor de studii și a căminelor au dus la:

- **Reducerea cheltuielilor de regie,** eliberând fonduri pentru salarii și burse.

- **Model de bune practici** pentru alte instituții publice din țară.

În acest context, **Universitatea Tehnică a Moldovei** dispune de o **capacitate instituțională, financiară și administrativă consolidată**, care îi permite gestionarea eficientă a unor procese complexe de reorganizare instituțională prin fuziune, fără a afecta funcționarea curentă a universității și fără a periclita implementarea angajamentelor asumate la nivel național și internațional. Această capacitate rezultă atât din structura financiară robustă a instituției, cât și din experiența acumulată în implementarea proiectelor cu finanțare externă și în administrarea unor procese instituționale de amploare, precum absorbția fostei Universități Agrare de Stat din Moldova, a trei Institute de Cercetare și a Întreprinderii de Stat „SDE Criuleni”.

În anul 2025, Universitatea Tehnică a Moldovei a fost implicată în peste 30 de proiecte internaționale câștigate și aflate în derulare, în calitate de coordonator sau partener, finanțate prin programe precum Horizon Europe, Erasmus+, Interreg, Programul „Învățământul Superior” finanțat de Banca Mondială, precum și prin alte instrumente europene și internaționale. Volumul cumulativ al finanțărilor atrase în cadrul acestor proiecte depășește **20 milioane euro**, ceea ce confirmă capacitatea instituției de a atrage resurse externe competitive, de a gestiona bugete multianuale complexe și de a asigura respectarea obligațiilor contractuale asumate față de finanțatori și parteneri externi.

În paralel, **veniturile totale ale UTM pentru anul 2025 depășesc 729 milioane lei**, acestea fiind constituite dintr-o pondere semnificativă de venituri proprii. Conform situației veniturilor realizate în perioada 01.01.2025–10.12.2025, veniturile colectate din admitere și studii cu taxă se ridică la **77 871,6 mii lei**, din care taxele de studii superioare de licență însumează **64 885,9 mii lei**, taxele de studii superioare de masterat **2 665,0 mii lei**, taxele de studii doctorat **193,0 mii lei**, iar alte taxe de instruire din activități conexe, totalizează **5 100,0 mii lei**. Aceste date confirmă atractivitatea constantă a ofertei educaționale a universității și capacitatea acesteia de a genera venituri recurente din activitatea de bază.

Totodată, Universitatea Tehnică a Moldovei obține venituri suplimentare consistente din **activități de formare continuă și instruire profesională**. Veniturile realizate din pregătire, perfecționare și formare profesională continuă se ridică la **7 810,0 mii lei**, fiind generate prin centrele universitare de formare și prin programele de instruire specializată, fapt ce reflectă conectarea instituției la piața muncii și capacitatea de adaptare la cererea de competențe noi.

Universitatea Tehnică a Moldovei valorifică în mod activ infrastructura și capacitățile sale instituționale, generând venituri proprii din activități economice și servicii conexe. În acest sens, veniturile din activitatea de producție și prestări servicii însumează **5 680,4 mii lei**, iar veniturile din executarea lucrărilor și prestarea serviciilor se ridică la **6 740,0 mii lei**, demonstrând integrarea instituției în mediul economic și social și utilizarea eficientă a resurselor disponibile.

Un alt **indicator relevant al sustenabilității financiare** îl constituie veniturile obținute din exploatarea patrimoniului. Veniturile din taxa de cazare în cămine se ridică la **23 300,0 mii lei**, iar veniturile din darea în locațiune sau arendă a patrimoniului Universității Tehnice a Moldovei depășesc **12 070,0 mii lei**. Aceste venituri

recurente confirmă capacitatea instituției de a-și administra eficient patrimoniul și de a asigura surse stabile de autofinanțare.

Per ansamblu, veniturile proprii ale Universității Tehnice a Moldovei, provenite din taxe de studii, servicii educaționale, formare continuă, activități economice, locațiune și cazare în cămine, se ridică la **sute de milioane de lei anual** și contribuie semnificativ la veniturile totale de 729 670,8 mii lei realizate în anul 2025.

Această structură financiară diversificată reduce dependența instituției de finanțarea bugetară, permite **cofinanțarea proiectelor internaționale, susține investiții constante în infrastructură și resursa umană și oferă capacitatea reală de integrare și dezvoltare a Centrului Universitar „B. P. Hașdeu” din Cahul**, inclusiv prin investiții anuale dedicate, așa cum este prevăzut în proiectul de Hotărâre de Guvern.

În același timp, experiența acumulată de Universitatea Tehnică a Moldovei în gestionare proiectelor internaționale, precum și în derularea proceselor de reorganizare instituțională, constituie un factor determinant de reducere a riscurilor asociate reorganizării. Aceasta asigură continuitatea activităților academice, protecția drepturilor personalului și studenților și respectarea obligațiilor asumate față de finanțatorii externi.

În această ordine de idei, integrarea instituțională a Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul în cadrul Universității Tehnice a Moldovei **este justificată din punct de vedere financiar, instituțional și strategic**, oferind premise reale pentru consolidarea durabilă a învățământului superior în regiunea de sud a Republicii Moldova și pentru valorificarea eficientă a investițiilor publice și externe realizate.

Decizia de fuzionare a Universității Tehnice a Moldovei prin integrarea Universității de Stat „B.P.Hasdeu” din Cahul se înscrie în programul Ministerului de consolidare, restructurare și modernizare a instituțiilor de învățământ superior. Lipsa intervențiilor la nivel de sector, adică nerealizarea reformei propuse de către Guvern, va conduce la distrugerea întregului sector de învățământ superior, din cauza următorilor factori:

- Concurența neloială între instituții relativ puternice și cele neperformante;
- Inechitate în alocarea fondurilor publice;
- Efectuarea unor cheltuieli din bugetul de stat nejustificate;
- Programe de studii fără accent pe relevanță, care nu reușesc să pregătească specialiști profesioniști pentru cerințele actuale ale pieței muncii;
- Activitate de cercetare neperformantă și care nu aduce plus valoare economiei naționale;
- Exodul capitalului uman din sistem și din țară etc.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Racordarea politicilor educaționale la conceptual de dezvoltare durabilă reprezintă unul dintre obiectivele prioritare asumate de către Guvern, reliefate în *Planul Național de acțiuni, Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova, Strategia „Educația-2030”* și în alte documente de politici publice conexe pentru atingerea obiectivelor strategice de dezvoltare a educației.

Proiectul este elaborat în temeiul art.7 lit. e) din **Legea nr.136/2017** cu privire la Guvern (Monitorul Oficial, 2017, nr. 252, art.412), al art.32 alin.(2) din **Legea nr.98/2012** privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial, 2012, nr.160-164, art. 537), al art.82 alin. (2) și art.139 lit. f) din **Codul educației nr.152/2014** (Monitorul Oficial, 2014, nr. 319-324, art.634) și al art.14 alin.(1) lit. c) din **Legea nr.121/2007** privind administrarea și deținutarea proprietății publice (Monitorul Oficial, 2007, nr.90-93, art.401).

În scopul organizării și asigurării funcționării învățământului superior **Codul Educației** prin art.82 alin.(2), cu modificările ulterioare, prevede dreptul înființării, reorganizării și lichidării de către Guvern la inițiativa fondatorului a Instituțiilor de învățământ superior.

Modalitățile și procedura de reorganizare prin fuziune (absorbție) a persoanelor juridice sunt reglementate de art. 204-213 din **Codul Civil al Republicii Moldova nr.1107/2002**, cu modificările ulterioare, iar aplicarea acestora se face ținând cont de prevederile art.174 alin.(4) din Cod. Angajarea prin transfer a salariaților instituțiilor fuzionate se efectuează în conformitate cu prevederile **Codului Muncii al Republicii Moldova** nr.154 din 28.03.2003 cu modificările ulterioare.

Guvernul RM decide asupra constituirii, reorganizării și dizolvării structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative subordonate Guvernului în temeiul art.7 lit e) din **Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern**. Instituțiile publice din sfera de competență a MEC și a altor ministere, se reorganizează și se dizolvă de Guvern, la propunerea ministerelor respective în temeiul art.32 alin.(2) din **Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate**.

Calitatea de fondator al instituțiilor publice de învățământ superior o deține Ministerul Educației și Cercetării, în conformitate cu prevederile **HG nr.146/ 2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării** (Anexa nr.5).

Procedura de finanțare din bugetul de stat în domeniul învățământului superior este reglementat prin HG nr.343/2020, *Metodologia de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ superior*.

Proiectul de Hotărâre a Guvernului, propus spre aprobare, prevede reorganizarea Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei prin integrarea Instituției Publice Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul și constituirea Centrului Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul, instituții din subordinea MEC. Prezentul act juridic are caracter aplicativ (de executare a reglementărilor existente) și reprezintă aplicarea într-un cadru concret a atribuțiilor fondatorului de a desfășura reorganizarea instituțiilor în mod operativ conform legislației primare.

Patrimoniul Instituției Publice Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul (persoană juridică fuzionată) se transmite Universității Tehnice a Moldovei (persoană juridică reorganizată), în conformitate cu prevederile *Regulamentului cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.901/2015*.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectiv principal: Consolidarea sistemului de învățământ superior pentru îmbunătățirea condițiilor de studii și a calității muncii cadrelor universitare prin oferirea unui învățământ superior de calitate mai eficient și, respectiv cost-eficient în corespundere cu solicitările schimbătoare și crescânde ale societății și pieței muncii.

Având în vedere situația demografică, numărul de locuri bugetare limitat, numărul mare de universități publice, dar și competiția acerbă și neloială pentru fiecare candidat, rămâne actuală necesitatea eficientizării rețelei de universități, consolidarea sistemului universitar și de cercetare prin concentrarea resurselor, atât umane, cât și financiare; alocarea de mijloace financiare suplimentare pentru a susține procesul de modernizare a învățământului superior.

În contextul reformei demarate de Ministerul Educației și Cercetării, se preconizează dezvoltarea **universităților mari, performante și competitive, cu infrastructură modernă**, în concordanță cu tendințele la nivel mondial.

Obiective măsurabile

a) Consolidarea rețelei învățământului superior prin absorbția unor instituții de învățământ superior publice de către universități mai mari și mai puternice.

b) Cheltuielile publice în învățământul superior îndreptate spre creșterea salariilor cadrelor universitare, precum și consolidarea universităților pe plan național și internațional.

c) Ponderea cadrelor didactice cu titlu științific și științifico-didactic în învățământul superior majorată până la 80% până în anul 2030.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

„a nu face nimic”-

Lipsa de decizii asupra unei instituții de învățământ superior publice ineficiente, raportată la un număr în descreștere a studenților, numărul mare de studenți la frecvența redusă (56%), raportat la acei care învață cu frecvența duce la recunoașterea lentă a calificărilor în plan internațional;

Rezultate ale internaționalizării modeste și cu impact redus asupra dezvoltării instituției;

Impact insuficient a rezultatelor cercetării asupra predării învățării în cadrul programelor de studii superioare;

”A nu face nimic” înseamnă a nu onora obligațiunile luate de RM față de Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, adoptată de toate statele membre ale Organizației Națiunilor Unite în anul 2015 și ar produce efecte negative asupra cooperării a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană (dezavantaj competitiv) și posibilități mai scăzute de dezvoltare durabilă a țării.

În plus, această opțiune ar împiedica implementarea politicilor Uniunii Europene la care Republica Moldova aspiră în dezvoltarea **învățământului superior competitiv și inovativ**, în care universitățile sunt actori-cheie în promovarea unor obiective extrem de importante pentru Uniune, precum tranziția verde și cea digitală.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Proiectul este elaborat, având la bază Raportului privind *Pilotarea procesului de raționalizare a cheltuielilor în sistemele de învățământ profesional tehnic și superior din Republica Moldova*, susținut de experții FMI, studiul „Evaluarea cuprinzătoare a sectorului educațional din Republica Moldova”, rapoartele Curții de conturi etc.

Proiectul presupune:

a) Consolidarea rețelei de universități prin fuziunea **altor universități mai mici**;

- b) Cheltuieli publice în învățământul superior, îndreptate spre creșterea salariilor cadrelor universitare, precum și consolidarea universităților pe plan național și internațional;
- d) Ponderea cadrelor didactice cu titlu științific, științifico-didactic în învățământul superior majorată până la 80% până în anul 2030.

În acest context, integrarea instituțională a Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul în cadrul Universității Tehnice a Moldovei este justificată din punct de vedere financiar, instituțional și strategic, oferind premise reale pentru consolidarea durabilă a învățământului superior în regiunea de sud a Republicii Moldova și pentru valorificarea eficientă a investițiilor publice și externe realizate.

Argumente:

Universitatea de Stat ”B. P. Hasdeu” din Cahul are puțini studenți - **869 de studenți la ciclul I-licență**, la buget – 396, la învățământul cu frecvență-385; 484 -la fr.redușă (56%) și **152 de studenți la ciclul II-master**, 98-la buget, oferind **10 programe la licență si 8-la master**.

Universitatea Tehnică a Moldovei este principala instituție de învățământ superior cu profil tehnic din Republica Moldova, având în prezent un contingent total de aproximativ **11.500 – 12.000 de studenți** (incluzând toate ciclurile de studii: Licență, Master și Doctorat), având o ofertă educațională vastă care acoperă domenii de la IT și inginerie, până la medicină veterinară și design, oferind **58 de programe de studii superioare de licență și 64 de programe de master**, toate fiind acreditate. Pentru că în marea majoritate a țărilor europene Facultățile de Sport sunt parte a Universităților clasice.

Constrângerile bugetare existente, reflectate inclusiv în majorarea normelor didactice, reduc atractivitatea carierei universitare la Cahul și generează diferențe de tratament față de cadrele didactice din alte universități publice, unde condițiile financiare permit un raport mai echilibrat între activitatea didactică, cercetare și dezvoltare profesională. În lipsa unor mecanisme de consolidare instituțională, aceste elemente pot conduce la accentuarea dependenței de cumul, dificultăți în atragerea cadrelor tinere și diminuarea capacității de dezvoltare academică.

Atractivitatea relativă a ofertei educaționale din municipiul Cahul rămâne inferioară mediei naționale, întrucât doar 4 din 10 absolvenți eligibili din regiunea Cahul au ales să urmeze studii universitare în cadrul instituției locale. Această diferență evidențiază faptul că, deși universitatea beneficiază de tendințe generale favorabile la nivel de sistem, capacitatea de retenție a absolvenților din propria arie de recrutare este limitată.

Absolvenții liceelor din Cahul vor avea mai multe opțiuni de învățare ”acasa”, în loc de 10 programe existente la UScahul, vor avea posibilitate să aleagă din **cca 60 de programe de licență și 65 la master**, la în cadrul Universității Tehnice a Moldovei etc.

Scopul proiectului constă în reorganizarea prin integrare instituțională a Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul în cadrul Universității Tehnice a Moldovei, cu constituirea Centrului Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, cu sediul în municipiul Cahul, în vederea consolidării și dezvoltării durabile a învățământului superior în regiunea de sud a Republicii Moldova.

Proiectul Hotărârii de Guvern prevede un set de garanții menite să asigure protejarea comunității academice din Cahul și dezvoltarea durabilă a Centrului Universitar.

1. Garanții instituționale și de guvernanță

- constituirea Centrului Universitar cu autonomie universitară lărgită în cadrul Universității Tehnice a Moldovei;
- instituirea funcției de prorector responsabil de Centrul Universitar, selectat din rândul comunității academice locale;
- reprezentarea Centrului Universitar prin 10 membri în Senatul Universității Tehnice a Moldovei;
- organizarea a cel puțin unei ședințe anuale a Senatului Universității Tehnice a Moldovei la Cahul;
- consultarea autorităților publice locale și raionale din Cahul în procesul decizional privind dezvoltarea Centrului.

2. Garanții academice și identitare

- păstrarea identității academice distincte și a tradițiilor educaționale instituționale;
- recunoașterea Centrului Universitar ca structură de importanță strategică pentru dezvoltarea regională;
- participarea Centrului Universitar la luarea deciziilor strategice în cadrul Universității Tehnice a Moldovei, care îl vizează;
- evaluările periodice au caracter de monitorizare și îmbunătățire;
- asigurarea vizibilității instituționale a Centrului Universitar în structura și comunicarea oficială a Universității Tehnice a Moldovei.

3. Garanții pentru personal și studenți

- menținerea în funcție a personalului didactic, științific și administrativ, conform prevederilor art. 197¹ Codul muncii al Republicii Moldova;
- menținerea și asigurarea funcționalității facultăților și programelor de studii existente;
- transferul studenților în aceleași condiții de finanțare;
- acces egal la concursuri, promovare academică și mobilități.

4. Garanții financiare și de dezvoltare

- alocarea anuală a cel puțin 10 milioane lei pentru investiții în infrastructură și dotări;
- evidențierea distinctă a bugetului Centrului Universitar în cadrul bugetului Universității Tehnice a Moldovei;
- repartizarea distinctă pentru Centrul Universitar a locurilor cu finanțare de la bugetul de stat;
- instituirea a patru funcții suplimentare de cercetător începând cu anul 2027.

Implementarea proiectului este de natură să contribuie la consolidarea învățământului superior în regiunea de sud, la creșterea atractivității studiilor universitare la Cahul și la dezvoltarea capacității instituționale de atragere a fondurilor naționale și internaționale.

Rezultate scontate:

Consolidarea rețelei de universități prin **integrarea unei universități mici în cadrul uneia mari**, astfel **studenții**:

- vor obține o diplomă de la o instituție de învățământ superior **performantă, mai puternică, cunoscută pe plan național și internațional**;
- vor avea mai multe **oportunități de alegere a cursurilor** și programelor de studii, pentru dezvoltarea lor profesională;
- vor beneficia de **mai multe facilități**: laboratoare bine dotate cu echipamente moderne, cămine renovate, săli și terenuri de sport modernizate etc.

cadrele didactice:

- vor fi membri ai unei comunități academice de elită, mai bine clasată internațional, mai stabilă, mai puternică, dar și mai bine remunerată.
- vor avea acces mai liber la infrastructura de cercetare și la rezultatele cercetării.
- vor beneficia de mai multe resurse pentru ameliorarea și modernizarea programelor de studii oferite.
- vor putea îmbina armonios activitatea didactică cu cea de cercetare etc.

Proiectul de HG presupune:

- a) transferul tuturor studenților de la Universitatea de Stat „B.P. Hașdeu” din Cahul la Universitatea Tehnică a Moldovei până la 31 august 2026;
- b) studenții transferați vor finaliza studiile la specialitățile la care au fost înmatriculați inițial și cu respectarea aceluiași surse de finanțare și taxe de studii, stabilite anterior;
- c) transferul/reangajarea din/în funcție a personalului din universitatea integrată se va realiza conform legislației muncii în vigoare.
- d) alegerea organelor de conducere a instituției reorganizate va avea loc conform principiilor autonomiei universitare (art.79 din Codul Educației);
- e) activitatea comisiilor de transmitere a bunurilor etc.

Impactul:

Implementarea prezentului proiect va favoriza consolidarea învățământului superior în regiunea de sud, sporind concomitent atractivitatea ofertelor educaționale din Cahul. Totodată, inițiativa va contribui la fortificarea capacității instituționale de accesare și gestionare a fondurilor naționale și internaționale.

În concluzie, pilonul central al modernizării învățământului superior rezidă în re poziționarea universităților ca nucleu al sistemului de valori naționale. Având în vedere că mediul academic este responsabil de formarea elitelor profesionale din toate sectoarele strategice — de la educație și justiție, până la inginerie și administrație - este imperativ ca procesul educațional să atingă standarde de excelență la nivel înalt.

Doar prin asigurarea unei pregătiri competitive internațional putem oferi tinerelor generații premisele necesare pentru a contribui la dezvoltarea economică și socială durabilă a țării. Implementarea prezentului proiect va contribui la consolidarea sistemului de învățământ superior în regiunea de sud a Republicii Moldova, în concordanță cu obiectivele politicilor naționale de dezvoltare regională, prin creșterea atractivității și competitivității ofertei educaționale din municipiul Cahul și reducerea disparităților teritoriale în accesul la educație superioară de calitate. Totodată, inițiativa va sprijini implementarea principiilor de specializare inteligentă, prin corelarea ofertei educaționale și a activităților de cercetare cu domeniile prioritare de dezvoltare economică regională, inclusiv agricultura modernă, tehnologiile aplicate, logistica și alte sectoare cu potențial de creștere, contribuind astfel la formarea capitalului uman calificat necesar dezvoltării economiei regionale. Prin

consolidarea capacității instituționale de atragere și gestionare a fondurilor naționale și internaționale, universitățile integrate vor putea susține investiții în infrastructură, cercetare și inovare, amplificând rolul mediului academic ca factor de coeziune teritorială și motor al dezvoltării durabile. Într-o perspectivă strategică, modernizarea învățământului superior prin măsuri de consolidare instituțională contribuie la re poziționarea universităților ca actori-cheie ai dezvoltării regionale și naționale, asigurând premisele necesare pentru o pregătire academică competitivă la nivel internațional și pentru integrarea durabilă a absolvenților pe piața muncii.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

O altă opțiune alternativă nu a fost identificată, punându-se accent pe necesitatea respectării angajamentelor în atingerea Obiectivului Dezvoltării Durabile- **educația de calitate**, asumate de Republica Moldova conform Agendei 2030 și prevederilor Acordului de Asociere RM - UE de modernizare și aliniere a sistemului universitar de formare și cercetare cu standardele UE și procesului de la Bologna în domeniul învățământului superior, care includ măsuri de îmbunătățire a calității și relevanței.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Efectele **negative** ale stării actuale:

- În contextul crizei demografice, multe instituții de învățământ superior mici și neperformante fac sistemul de învățământ național mai puțin relevant și calitativ, continuând să nu răspundem cu specialiști de calitate solicitărilor pieței muncii;
- Continuarea subvenționării din bugetul de stat a studenților care își fac studiile la contract;
- Inerția competitivității, a performanței academice și a internaționalizării;
- Infrastructura universitară și mediile de învățare rămân neconectate cu cele la nivel internațional;
- Diminuarea calității și a performanței învățământului superior în condițiile unei subfinanțări corespunzătoare a domeniilor prioritare.

Efectele **pozitive** ale aplicării proiectului Hotărârii de Guvern vor fi:

- Republica Moldova va avea universități mari, consolidate și competitive, cu infrastructură dezvoltată, modernă, în concordanță cu tendințele la nivel mondial.
- Universitățile vor fi mai bine poziționate în clasamentele internaționale, deci mai atractive atât pentru tinerii de la noi din țară, cât și pentru cei de peste hotare.
- Mai multe fonduri vor fi direcționate în procesul de educație, nu spre administrație.
- Universitățile, ca centre de instruire și cercetare, vor acorda o atenție sporită transferului de cunoștințe și tehnologii, precum și cooperării cu mediul de afaceri, asigurându-se astfel relevanța studiilor și cercetării pentru economie și societate.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Implementarea prezentului proiect de Hotărâre de Guvern presupune punerea în aplicare a unor acțiuni, care vor contribui la îmbunătățirea calității în învățământul superior și cercetării științifice, un răspuns mai adecvat la nevoile pieței muncii, un grad superior de internaționalizare, utilizarea mai eficientă a banului public dedicat formării profesionale inițiale și cercetării universitare.

Impactul economic:

- Se va consolida o rețea de universități, care va oferi servicii educaționale de calitate principalilor beneficiari;
- Redimensionarea rețelei de universități ar reduce tensiunea pe piața muncii pe contul reducerii numărului de universități mai mult, rămânând pe piața muncii a universităților cu un grad de calitate înalt.
- Infrastructura universitară modernizată (medii de învățare, laboratoare etc.) va contribui la competitivitatea învățământului superior național și a cercetării.

Impactul social:

- Redimensionarea rețelei de universități va conduce la eficientizarea cheltuielilor în învățământul superior de stat și direcționarea acestor fonduri pentru calitatea programelor de studii superioare;
- Sporirea nivelului de salarizare al cadrelor universitare ca urmare a reformelor întreprinse vor motiva venirea tinerilor profesori și cercetători;
- Sporirea accesului populației la programe de studii superioare mai calitative și cu investiții mai bune în infrastructura universitară (medii de învățare, tehnologii informaționale, cămine moderne etc.);
- Studenții vor obține o diplomă de la o instituție de învățământ superior performantă, mai puternică, cunoscută pe plan național și internațional.

- Studenții vor beneficia de mai multe facilități: laboratoare bine dotate cu echipamente moderne, cămine renovate, săli și terenuri de sport modernizate. - Absolvenții de liceu vor avea mai multe șanse în alegerea profesiei și a instituției de învățământ superior.
b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea
c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/împortante riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta
<i>Gradul de conformare</i> Instituțiile de învățământ superior publice sunt conștiente de necesitatea reformelor ce urmează a fi întreprinse în sector. La elaborarea Proiectului Hotărârii de Guvern menționat s-a ținut cont de raportul privind <i>Pilotarea procesului de raționalizare a cheltuielilor în sistemele de învățământ profesional tehnic și superior din Republica Moldova</i> susținut de experții FMI și rapoartele Băncii Mondiale pe învățământul superior în perioada de pregătire a Proiectului pentru învățământul superior, a numeroaselor studii realizate de diverse organizații în domeniu, rapoartele Curții de conturi. <i>Riscuri relevante</i> - Neasumarea deciziei politice de implementare a măsurii propuse de redimensionare/consolidare a rețelei de universități; - Rezistența instituțională, precum și la nivelul factorului uman față de schimbările propuse în proiectul Hotărârii de Guvern; - Lipsa de capacitate și retinerea unor persoane incluse în procesul de reorganizare/fuzionare/integrare. Pentru fuzionarea acestor instituții de învățământ superior publice sunt necesare de a fi realizate un șir de acțiuni precum: ▪ Elaborarea și aprobarea unui Plan de dezvoltare strategică a instituțiilor reorganizate; ▪ Transferul/reangajarea personalului din instituțiile reorganizate; ▪ Reaprobarea statutului sau Cartei universitare etc. Toate aceste măsuri necesită un efort suplimentar, pe de o parte de la Ministerului, dar și de la instituții de învățământ superior publice.
Concluzie e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați
Implementarea proiectului prezentei Hotărâri de Guvern va avea următorul impact: Impactul fiscal. A fost calculat din presupunerea că, dacă Universitatea Tehnică a Moldovei va integra Universitatea de Stat „B.P. Hașdeu” din Cahul - opțiunea dată va prevedea economii la buget, reiesind din deficitul bugetar constatat anual. Impactul administrativ. Procesul de consolidare a rețelei de universități necesită anumite eforturi administrative, legate de ajustarea cadrului legislativ, de reorganizare a structurilor organizatorice instituționale, atât în universitățile care se reorganizează, cât și în cele de bază, transferul/reangajarea sau eliberarea unor cadre didactice universitare cât și a celor auxiliare. Impactul social. Consolidarea rețelei de universități duce după sine transferul/reangajarea numărului de personal de conducere, cât și a celui auxiliar, respectiv în acest caz și nemulțumirea acestora. Va avea loc transferul a cca 1000 de studenți la licență, master și doctorat din universitatea fuzionată. Impactul economic. Fuzionarea, prin integrare, a Universității de Stat „B.P. Hașdeu” din Cahul va avea un impact economic și fiscal, redirecționând sursele financiare acumulate spre: a) îmbunătățirea calității programelor de studii superioare, b) creșterea profesională a cadrelor universitare; c) creșterea salariilor și remunerarea performanțelor cadrelor universitare; d) îmbunătățirea bazei-tehnico materiale, în special dotarea cu echipamente IT. Beneficiile vor putea fi resimțite după implementarea Proiectului de Hotărâre de Guvern în decurs de cel puțin 2 ani. Reorganizarea acestor universități va contribui la alinierea cu standardele UE privind dezvoltarea sistemului universitar durabil, dar și competitiv, precum și la dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova care poate duce la creșterea PIB-ului până în 2030 și la crearea locurilor de muncă. Opțiunea asigură: ● Consolidarea prestigiului internațional al universităților din Republica Moldova în vederea atragerii studenților străini, precum și consolidarea relațiilor tradiționale existente între Moldova și diferite organisme internaționale în domeniul educației și cercetării.

- Republica Moldova va juca un rol activ în Spațiul European al Învățământului Superior și în cadrul Spațiului European al Cercetării.
- Implementarea principiului fundamental privind responsabilitatea publică de către managementul instituțiilor universitare de formare și cercetare.
- Crearea unui sistem universitar, care oferă educație de calitate și este rezistent la șocuri sociale, demografice, economice, ecologice, pandemice și efectelor negative cauzate de schimbările climatice.
- Eficientizarea corelării finanțării cu performanțele moderne în corespundere cu solicitările de inovare în societate și cerințelor pieței muncii.
- Dezvoltarea programelor de studii ale căror finalități corespund cerințelor angajatorilor, adaptabile la dubla tranziție digitală și verde.
- Atractivitatea mediului instituțional.
- Formarea abilităților transferabile (implicarea mediului de afaceri în dezvoltarea curriculumului și formarea doctorală).

5. Implementarea și monitorizarea

a) **Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare**

1. Prezentul Proiect de Hotărâre de Guvern va fi implementat conform acțiunilor ce urmează:

NN r.	Acțiunea	Autoritatea responsabilă /instituția	Autoritatea responsabilă de monitorizare
1.	Pregătirea procesului de consolidare/reorganizare: - constituirea grupului de lucru; - colectarea datelor despre studenți, cadre didactice, baza tehnico-materială etc. - Informarea universităților despre procesul de reorganizare și importanța lui;	MEC, august-noiembrie, 2025	Guvern
2.	Elaborarea proiectului Hotărârii de Guvern privind reorganizarea Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei prin integrarea Instituției Publice Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul și instituirea Centrului Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul: - Avizarea proiectului HG; - Aprobarea proiectului de HG - Expertiza MJ și CNA	MEC, decembrie, 2025 – ianuarie 2026	Guvern Aprobare
3.	Constituirea comisiilor de predare primire a mijloacelor fixe și circulante ale Universității de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul	MEC UTM, USCahul februarie-mai, 2026	Guvern
4.	Transferul studenților de la USCahul	august, 2026	MEC
5.	Transferul/reangajarea în/din funcție a personalului din Universității de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul	UTM, USCahul, pe parcursul august – septembrie, 2026	MEC
6.	Reaprobarea și înregistrarea Statutului instituției/Cartei Universitare UTM	UTM octombrie, 2026	MEC
7.	Stabilirea structurilor organizatorice și operaționale ale UTM	UTM septembrie-octombrie, 2026	MEC
8.	Elaborarea și aprobarea unui Plan de dezvoltare strategică a UTM	ÎIS supuse reorganizării decembrie, 2026	MEC

Implementarea Proiectului Hotărârii de Guvern va necesita elaborarea și punerea în aplicare a anumitor acte normative, precum:

- Elaborarea și punerea în aplicare a Hotărârii de Guvern cu privire la reorganizarea Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei prin integrarea Instituției Publice Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul și instituirea Centrului Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul;
- Ordine MEC de transfer a studenților;
- Ordine de încetare a raportului de muncă cu rectorul actual al USCahul;
- Ordin comisii de transmitere a patrimoniului etc.

La nivel instituțional, UTM urmează să-și revadă structura organizatorică în conformitate cu numărul de studenți și, respectiv programele de studii, necesare pieții muncii, dar și în contextul noii formule de finanțare bugetară standard per student.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

- 1) Numărul de instituții publice de învățământ superior diminuat cu 1 unitate
- 2) Cheltuieli publice în învățământul superior îndreptate/ redirectionate pentru creșteri salariale cadrelor universitare și a cercetătorilor, precum și consolidarea universităților pe plan național și internațional.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Monitorizarea implementării proiectului Hotărârii de Guvern este pusă în sarcina Ministerului Educației și Cercetării. Activitățile de implementare vor include următoarele componente:

- 1) monitorizarea procesului de transfer a studenților de la universitatea fuzionată către cea reorganizată;
- 2) monitorizarea transferului personalului științific, științifico-didactic, didactic și auxiliar;
- 3) monitorizarea disponibilizării rectorului instituției de învățământ fuzionată și a alegerii rectorului universității reorganizate;
- 4) monitorizarea activității comisiilor de transmitere a patrimoniului.

Beneficiile vor putea fi resimțite după implementarea Hotărârii de Guvern în decurs de 1-2 ani.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Autorități publice centrale:

Ministerul Educației și Cercetării

Ministerul Finanțelor

Instituții de învățământ superior – 16 (publice și private)

Societatea civilă

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Proiectul urmează a fi plasat online pentru consultări publice, avizat și reavizat, în conformitate cu legislația în vigoare și transmis la Guvern spre aprobare.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0		
povara administrativă	0		
fluxurile comerciale și investiționale	0		
competitivitatea afacerilor	0		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0		
concurența pe piață	+3		
activitatea de inovare și cercetare	+2		
veniturile și cheltuielile publice	0		
cadrul instituțional al autorităților publice	0		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0		
situația social-economică în anumite regiuni	+2		
situația macroeconomică	+2		
alte aspecte economice	0		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	+3		
nivelul de salarizare	+2		
condițiile și organizarea muncii	+2		

sănătatea și securitatea muncii	+1		
formarea profesională	+3		
inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	+1		
nivelul sărăciei	0		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	+3		
diversitatea culturală și lingvistică	+2		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0		
modul sănătos de viață al populației	0		
nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	+2		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	+3		
accesul și calitatea serviciilor medicale	+1		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	+2		
nivelul și calitatea educației populației	+3		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	+3		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	+1		
calitatea aerului	+1		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	+1		
biodiversitatea	+1		
flora	+1		
fauna	+1		
peisajele naturale	+1		
starea și resursele solului	+1		
producerea și reciclarea deșeurilor	+1		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	+1		
consumul și producția durabilă	+1		
intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	+1		
bunăstarea animalelor	0		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	0		
alte aspecte de mediu	0		
<i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i>			
Anexe (proiectul Hotărârii de Guvern cu notă informativă)			

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

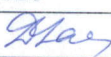
MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 10/44/25 din 26 12 2025

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Ministerul Educației și Cercetării remite pentru a fi prezentată în ședința Secretarilor generali **Cererea privind înregistrarea** de către Cancelaria de Stat a proiectului de hotărâre de Guvern care urmează a fi anunțat în cadrul ședinței secretarilor generali ai ministerelor.

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la reorganizarea Instituției Publice Universitatea Tehnică a Moldovei prin integrarea Instituției Publice Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul și instituirea Centrului Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Educației și Cercetării.
3.	Justificarea depunerii	Proiectul este elaborat în temeiul art.7 lit. e) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial, 2017, nr. 252, art.412), al art.32 alin.(2) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial, 2012, nr.160-164, art. 537), al art.82 alin. (2) și art.139 lit. f) din Codul educației nr.152/2014 (Monitorul Oficial, 2014, nr. 319-324, art.634) și al art.14 alin.(1) lit. c) din Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice (Monitorul Oficial, 2007, nr.90-93, art.401). În scopul organizării și asigurării funcționării învățământului superior, Codul Educației prin art.82 alin.(2), cu modificările ulterioare, prevede dreptul înființării, reorganizării și lichidării de către Guvern la inițiativa fondatorului a Instituțiilor de învățământ superior. Modalitățile și procedura de reorganizare prin fuziune a persoanelor juridice sunt reglementate de art. 204-213 din Codul Civil al Republicii Moldova nr.1107 din 06.06.2002, cu modificările ulterioare, iar aplicarea acestora se face ținând cont de prevederile art.174 alin.(4) din Cod. Angajarea prin transfer a salariaților instituțiilor fuzionate se efectuează în conformitate cu prevederile Codului Muncii al Republicii Moldova nr.154 din 28.03.2003 cu modificările ulterioare. Scopul proiectului constă în consolidarea și dezvoltarea durabilă a învățământului superior în regiunea de sud a Republicii Moldova.
4.	Referința la documentul de planificare care prevede	Conform Strategiei de dezvoltare „EDUCAȚIA 2030” și Programului de implementare a acesteia pentru anii 2023-

	elaborarea proiectului (PNA, PND, PNR, alte documente de planificare sectoriale)	2025, aprobată prin HG nr. 114/2023, acțiunii 3.4.3, Ministerul Educației și Cercetării este responsabil de consolidarea rețelei de instituții de învățământ superior, bazată pe indicatori de calitate, racordată la necesitățile pieței muncii.
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Ministerul Finanțelor Ministerul Justiției
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor /expertizelor	10 zile lucrătoare
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Doina Usaci, șef Direcție Politici în domeniul învățământului superior, Ministerul Educației și Cercetării Tel: 022 233 213, doina.usaci@mec.gov.md
8.	Anexe	Proiectul de hotărâre de Guvern, Nota de fundamentare și Analiza de impact
9.	Data și ora depunerii cererii	26.12.2025
10.	Semnătura	

Ministru

Dan PERCIUN

Doina Usaci, tel.: 022 233213
Email: doina.usaci@mec.gov.md